

**Samenwerkingsverband
Fryslân-Noard**

Verslag schooljaar 2016-2017

Inhoudsopgave

Inleiding		2
Hoofdstuk 1.	Relevante ontwikkelingen	3
Hoofdstuk 2.	Regulier waar het kan, speciaal waar het moet	5
2.1	Uitgangspunten	
2.2	Doelstellingen en beoogde resultaten	
2.3	Deelname VSO	
2.4	Versterken ondersteuningsstructuur op de scholen	
Hoofdstuk 3.	Er valt geen kind tussen wal en schip	15
3.1	Uitgangspunten	
3.2	Doelstellingen en beoogde resultaten	
3.3	Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod	
3.4	OPDC	
3.5	Ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen	
3.6	Beperken voortijdig schoolverlaten	
Hoofdstuk 4.	Aansluiten bij bestaande situatie: behouden wat goed is, verbeteren waar het kan en moet	26
4.1	Uitgangspunten	
4.2	Doelstellingen en beoogde resultaten	
4.3	Expertisecentrum	
4.4	Samenwerking met cluster 1 en 2	
4.5	Systematiek indicering en toewijzing	
Hoofdstuk 5.	Integrale samenwerking in het belang van de leerling	30
5.1	Uitgangspunten	
5.2	Doelstellingen en beoogde resultaten	
5.3	Afstemming met gemeenten over jeugdzorg	
5.4	Versterken van educatief partnerschap met ouders	
Hoofdstuk 6.	Professioneel werkklimaat via korte lijnen en met zo weinig mogelijk bureaucratie	33
6.1	Uitgangspunten	
6.2	Doelstellingen en beoogde resultaten	
6.3	Transparante en efficiënte procedures	
6.4	Ontwikkelen van systeem van kwaliteitszorg	
Hoofdstuk 7.	Samenvatting resultaten en actiepunten	37
Bijlage 1	Samenvatting onderzoeksresultaten tevredenheidsonderzoeken en zelfevaluatie-instrument	41

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van het SWV Fryslân-Noard over het schooljaar 2016-2017. Leidraad voor dit jaarverslag zijn de uitgangspunten van het samenwerkingsverband, zoals die zijn beschreven in het Ondersteuningsplan 2014-2018. Deze uitgangspunten zijn:

- Regulier waar het kan, speciaal waar het moet
- Er valt geen kind tussen wal en schip
- Aansluiten bij bestaande situatie: behouden wat goed is, verbeteren waar het kan en moet
- Integrale samenwerking in het belang van de leerling
- Professioneel werkklimaat via korte lijnen en met zo weinig mogelijk bureaucratie

In hoofdstuk 2 t/m 6 staat telkens een uitgangspunt centraal. Per uitgangspunt worden kort de doelstelling, uitwerkingen en beoogde resultaten beschreven, waarna de resultaten die behaald zijn in 2016-2017 worden weergegeven. Bij de behaalde resultaten worden cijfers weergegeven, inhoudelijke resultaten beschreven en relevante uitkomsten van tevredenheidsonderzoek en zelfevaluatie benoemd. Aan het eind staan de conclusies beschreven en wordt gereflecteerd op de actiepunten van 2016-2017. Zo nodig worden ook nieuwe actiepunten voor 2017-2018 geformuleerd. In hoofdstuk 7 worden alle resultaten en actiepunten nog eens samengevat.

Tevredenheidsonderzoeken en zelfevaluatie

Het samenwerkingsverband heeft in mei 2017 voor de derde keer de tevredenheid van de scholen in beeld gebracht door de tevredenheidsvragenlijst voor scholen uit het kwaliteitszorgsysteem van het samenwerkingsverband voor te leggen aan de zorgcoördinatoren van alle scholen binnen het samenwerkingsverband. In totaal hebben 22 zorgfunctionarissen deze vragenlijst ingevuld. In juni 2017 is verder voor de tweede keer een tevredenheidsvragenlijst voorgelegd aan ketenpartners. Medewerkers van het RMC, leerplichtambtenaren, beleidsmedewerkers onderwijs van gemeenten en directeurs van de andere samenwerkingsverbanden in Fryslân zijn gevraagd om de tevredenheidsvragenlijst in te vullen. In totaal hebben dertien vertegenwoordigers van ketenpartners de vragen over het beleid van het samenwerkingsverband en de uitvoering van het beleid beantwoord. Het samenwerkingsverband heeft de resultaten van de tevredenheidsonderzoeken beschreven in een verslag.

Daarnaast heeft het samenwerkingsverband in mei 2017 voor de derde keer een meting uitgevoerd met het zelfevaluatie-instrument uit het kwaliteitszorgsysteem van het samenwerkingsverband. Met dit instrument wordt de kwaliteit van de uitvoering van taken en verantwoordelijkheden van het samenwerkingsverband beoordeeld. In totaal hebben acht personen dit instrument ingevuld. De resultaten van de derde meting zijn beschreven in een verslag.

In dit jaarverslag zijn relevante, opvallende punten uit de verslagen over het tevredenheidsonderzoek bij scholen en ketenpartners en vanuit de zelfevaluatie opgenomen. Een samenvatting van deze onderzoeksresultaten is als bijlage opgenomen. Voor een volledig beeld van de resultaten verwijzen we naar de onderliggende verslagen.

Cijfermatige gegevens

Om inzicht te geven in behaalde resultaten zijn in dit jaarverslag cijfers opgenomen over het schooljaar 2016-2017, die zijn aangeleverd door de scholen binnen het samenwerkingsverband, het OPDC, het expertisecentrum en de PCL-PaO. Daarnaast zijn gegevens gebruikt die zijn verzameld door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, bijvoorbeeld van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

Het eerste jaarverslag betrof de tweede helft van kalenderjaar 2014 en kalenderjaar 2015. In de praktijk bleek het werkbaarder om het jaarverslag te richten op één schooljaar. Vanaf schooljaar 2015-2016 wordt daarom een jaarverslag per schooljaar gemaakt. Voorliggend jaarverslag betreft het schooljaar 2016-2017. In het jaarverslag wordt op basis van de gegevens per uitgangspunt van het samenwerkingsverband actiepunten geformuleerd. De staf van het samenwerkingsverband verwerkt deze actiepunten in een meerjarenplanning.

Hoofdstuk 1. Relevante ontwikkelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we de landelijke en regionale ontwikkelingen die in 2016-2017 van invloed zijn geweest op het beleid van het samenwerkingsverband.

Onderwijszorgarrangementen

Gedurende het schooljaar 2016-2017 is er binnen (en buiten) het samenwerkingsverband veel aandacht geweest voor ontwikkelingen op het snijvlak van onderwijs en zorg. Zo is er gestart met de voorbereidingen van een traject voor (ZMOLK) leerlingen uit onze VSO- en Praktijkonderwijscholen, in samenwerking met hulpverleningsorganisatie REIK. De intentie is om in de loop van het schooljaar 2017-2018 te starten met dit traject. Ook voor andere onderwijszorgarrangementen zijn beleidsmatig concepten, werkprocessen en procedures ontwikkeld. Belangrijke partners hierbij zijn de gemeenten en het RMC in onze regio. Van beide kanten groeit het besef dat dit een gezamenlijke verantwoordelijkheid is die nu ook geconcretiseerd moet gaan worden. De weg ernaar toe is echter nog niet zo makkelijk en de vigerende wet- en regelgeving is niet altijd helpend, evenmin als het feit dat in een aantal gemeenten in onze regio flinke tekorten zijn in het sociaal domein met name binnen de jeugdzorg.

Opting out LWOO

Op verzoek van het Dagelijks Bestuur is in het najaar van 2016 onderzocht of een opting out voor LWOO wenselijk en haalbaar was binnen het samenwerkingsverband. Een commissie bestaande uit bestuurs- en directieleden, zorgcoördinatoren en de beleidsmedewerker en directeur van het samenwerkingsverband is daarop met een voorstel voor opting out gekomen dat is aangenomen door het Algemeen Bestuur. De OPR heeft hier ook zijn instemming aan gegeven. Vanaf 1-1-2017 wordt in het Samenwerkingsverband Fryslân-Noard alleen nog op basis van leerachterstanden een aanwijzing LWOO toegekend. Het IQ criterium is daarmee vervallen.

Thuiszitters

Marc Dullaert, landelijk aanjager van het Thuiszitterpact, bezocht in oktober 2016 onze regio en complimenteerde ons met de wijze waarop we de registratie, monitoring en aanpak van de doelgroep vorm hebben gegeven. Dat onze aanpak tot resultaten leidt wordt ook als goed voorbeeld benoemd in de 10de voortgangsrapportage passend onderwijs van de staatsecretaris van Onderwijs (2016, Ministerie van OCW, p. 18). In februari 2017 hebben we op verzoek van de organisatie onze manier van werken gepresenteerd op de 2^e landelijke Thuiszitterstop. Samen met het RMC is in juni 2017 gestart met een verkennend onderzoek naar aantallen en achtergronden van vrijstellingen.

Bestuur & organisatie

In november 2016 heeft het Algemeen Bestuur de notitie datalekken vastgesteld. Hierin is de procedure beschreven hoe te handelen bij een (vermoeden van) een datalek. Er is een begin gemaakt met het aanpassen van het privacyreglement en middels studiebijeenkomsten met de medewerkers wordt gewerkt aan verdere bewustwording rondom privacyaspecten en datalekken.

In het schooljaar 2016-2017 zijn op verzoek van het Algemeen Bestuur twee adviezen uitgebracht. Ten eerste is er een risico inventarisatie gemaakt. Op basis van dit advies heeft het Algemeen Bestuur in juni 2017 het weerstandsvermogen van het samenwerkingsverband vastgesteld. Dit heeft ertoe geleid dat in het najaar van 2017 eenmalig een extra afdracht van middelen naar de scholen zal plaats vinden. Het tweede advies betrof een onderzoek naar de consequenties van eigen werkgeverschap door het samenwerkingsverband. Hierover zal het bestuur naar verwachting in 2017-2018 een besluit nemen.

In het kader van de ontwikkelingen rondom Governance zijn met ingang van het schooljaar 2016-2017 twee nieuwe adviesorganen gestart: het schoolleidersplatform (SLP) en het zorgplatform (ZP). Enerzijds adviseren zij de directie van het samenwerkingsverband ten aanzien van het te voeren beleid, anderzijds biedt het de deelnemers een platform voor onderlinge gedachtenuitwisseling en worden de contacten met elkaar en het

samenwerkingsverband hierdoor versterkt. Dit draagt bij aan het vergroten van het draagvlak voor beleid en het uitvoeren van het vastgestelde beleid.

In het voorjaar van 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor het opstellen van het Ondersteuningsplan 2018-2022. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met diverse partners binnen en buiten het samenwerkingsverband. De scholen moeten in het schooljaar 2017-2018 het Schoolondersteuningsprofiel 2014-2018 evalueren en opnieuw vaststellen. Vanuit het samenwerkingsverband is hiervoor in overleg met scholen een format opgesteld.

Hoofdstuk 2. Regulier waar het kan, speciaal waar het moet

2.1 Uitgangspunten

Het SWV Fryslân-Noard heeft het uitgangspunt *Regulier waar het kan, speciaal waar het moet* uitgewerkt in een aantal punten, waarvan de volgende relevant zijn voor dit jaarverslag:

1. Ieder kind heeft recht op passend onderwijs. Voor SWV Fryslân-Noard betekent dit, dat de meeste kinderen thuishoren in het regulier onderwijs maar dat er een kleine groep leerlingen gebaat zal blijven bij voortgezet speciaal onderwijs. Binnen de regio zullen daarom scholen voor voortgezet speciaal onderwijs blijven bestaan (cluster 3 en 4).
2. Om alle leerlingen goed onderwijs te kunnen bieden, vindt SWV Fryslân-Noard het van belang dat het primaire proces op de scholen wordt versterkt. Van docenten wordt verwacht dat zij hierin hun eigen professionele verantwoordelijkheid nemen. Van schoolbesturen en directies wordt verwacht dat ze hun docenten enerzijds ondersteunen en anderzijds aanspreken op deze verantwoordelijkheid. Vanuit het samenwerkingsverband wordt ondersteuning geboden.
3. Om alle leerlingen goed onderwijs te kunnen bieden, is daarnaast een sterke zorgstructuur noodzakelijk. Schoolbesturen zullen hierop worden aangesproken door het samenwerkingsverband. Binnen het samenwerkingsverband zal iedere school moeten voldoen aan een basisniveau van zorg. De zorg die een school biedt staat beschreven in het ondersteuningsprofiel van de school.

2.2 Doelstelling en beoogde resultaten

In onderstaande tabel wordt weergegeven wat SWV Fryslân-Noard wil bereiken binnen het uitgangspunt *Regulier waar het kan, speciaal waar het moet*.

Regulier waar het kan, speciaal waar het moet.	
Wat willen we bereiken?	Deelname VSO <ul style="list-style-type: none">- De deelname VSO stabiliseert- De deelname VSO blijft onder landelijk gemiddelde- De deelname VSO neemt geleidelijk af (zowel in aantal als in %) Versterken ondersteuningsstructuur op de scholen <ul style="list-style-type: none">- Er worden meer leerlingen opgevangen in reguliere scholen door tijdig inzetten van expertise vanuit SWV Fryslân-Noard (consulenten en gedragsdeskundigen)- De scholen zijn tevreden over het expertisecentrum: de gemiddelde beoordeling is voldoende tot goed- Elke school voldoet aan een basisniveau van zorg dat door het SWV Fryslân-Noard is vastgesteld- Elke school heeft de zorg die ze biedt beschreven in haar schoolondersteuningsprofiel
Hoe gaan we dit doen?	Deelname VSO <ul style="list-style-type: none">- Monitoren verwijzingen- Symbiosetrajecten en terugkeer naar regulier VO stimuleren Versterken ondersteuningsstructuur op de scholen <ul style="list-style-type: none">- Expertisecentrum voor behoud van specifieke expertise door inzet gedragsdeskundigen en consulenten- RPCL in de regio's voor consultatie tussen scholen.- Kennisdeling door middel van scholing, nieuwsbrieven etc.- Evalueren en versterken van de ondersteuningsstructuur op de school
Hoe meten we onze resultaten?	<ul style="list-style-type: none">- Monitoren aantallen leerlingen in VSO- Monitoren aantal afgegeven TLV's

	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoren uitstroom VSO, waaronder aantallen leerlingen van VSO naar VO - Monitoren inzet van expertisecentrum - Tevredenheid scholen over expertisecentrum - Zelfevaluatie - Ontwikkeling kwaliteitszorg fase 2: schoolniveau
--	--

2.3 Deelname VSO

Bij de metingen in 2015 en 2016 bleek uit de zelfevaluatie dat het samenwerkingsverband voldoende scoort op het realiseren van het uitgangspunt thuisnabij onderwijs. Bij de meting in 2017 scoort het samenwerkingsverband goed op deze indicator. Net als bij de vorige twee meetmomenten scoort het SWV voldoende op het monitoren van deze realisatie door de aantallen leerlingen op de reguliere scholen en de verschillende arrangementen te registeren. Dit wordt bevestigd door onderstaande gegevens en uit de gegevens in § 3.3.

Tabel 2.1. Deelnamepercentage VSO ten opzichte van totaal aantal VO-leerlingen, uitgesplitst naar bekostigingscategorie en vergeleken met landelijke percentages

	01-10-2014			01-10-2015*			01-10-2016**			01-10-2017***		
	VO2101		Land.	VO2101		Land.	VO2101		Land.	VO2101		Land.
		%	%		%	%		%	%		%	%
VSO cat 1	381	2,61	3,19	377	2,55	3,04	399	2,74		420	2,89	
VSO cat 2	13	0,09	0,12	13	0,09	0,12	28	0,19		35	0,24	
VSO cat 3	68	0,47	0,35	68	0,46	0,32	46	0,32		46	0,32	
VSO Totaal	462	3,16	3,66	458	3,10	3,47	473	3,25	3,44	501	3,44	
VO Totaal	14.602			14.760			14.549			14.543		

* cijfers april 2016. Op 22-12-2016 zijn deze cijfers door DUO aangepast. VSO Totaal = 457, VO Totaal = 14.790. Dit betekent 3,09%

** Kijkglas 1.1, stand 03-12-2016. November 2017 vergeleken met cijfers Dashboard Passend Onderwijs: deelname VSO VO2101 3,26%. De landelijke percentages per categorie zijn (nog) niet beschikbaar.

*** Kijkglas 1.1, stand 05-12-2017. Met correctie op grond van aanpassing door school gedaan bij DUO.

De cijfers van 1 oktober 2016 laten zien dat het aantal VSO-leerlingen hoger ligt dan in 2015, zowel absoluut als percentageel. Het percentage ligt met 3,25% nog wel duidelijk onder het landelijke gemiddelde van 2016 (3,44%). Uit de voorlopige cijfers van 1 oktober 2017 valt op te maken dat de gesignaleerde trend van een stijging van het aantal VSO-leerlingen doorzet; wederom absoluut en percentageel. Het percentage van 2017 valt nu samen met het landelijke percentage van 2016. Om inzicht te krijgen in de achtergronden van deze gesignaleerde stijging zal dit verder onderzocht worden.

Uit tabel 2.1 is verder op te maken dat kijkend naar de voorlopige cijfers van 1 oktober 2017 er opnieuw een lichte stijging is in de categorie Laag en Midden. In de bekostigingscategorie 3 (Hoog) zitten op 1 oktober 2017 evenveel leerlingen als in het voorgaande jaar. Dit beeld zien we terug in de onderstaande tabel.

Tabel 2.2. Verdeling bekostigingscategorieën over totaal aantal VSO-leerlingen

	01-10-2015		01-10-2016		1-10-2017	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Categorie Laag	377	82%	399	84%	420	84%
Categorie Midden	13	3%	28	6%	35	7%
Categorie Hoog	68	15%	46	10%	46	9%
Totaal	458	100%	473	100%	501	100%

In onderstaande tabel wordt gepresenteerd hoeveel VSO-leerlingen, waarvoor het samenwerkingsverband financieel verantwoordelijk is, een school binnen het samenwerkingsverband bezoeken en hoeveel van deze leerlingen naar een school gaan buiten onze regio. Daarnaast staat in de tabel hoeveel leerlingen residentieel geplaatst zijn. Voor de plaatsing van deze residentieel geplaatste leerlingen geeft het SWV geen TLV af.

Tabel 2.3. Aantal aan SWV toegekende leerlingen per VSO-school, inclusief residentiële plaatsingen

	01-10-2015		01-10-2016		1-10-2017	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
VSO de Monoliet – totaal aantal toegekende leerlingen	179	39%	206	44%	222	44%
Waarvan residentieel geplaatst	32		38		31	
VSO de Wingerd – totaal aantal leerlingen	95	21%	89	18%	90	18%
Waarvan residentieel geplaatst	0		0		0	
VSO it Twalûk– totaal aantal leerlingen	80	17%	94	20%	101	20%
Waarvan residentieel geplaatst	0		0		0	
Andere VSO-scholen buiten ons SWV – totaal aantal toegekende leerlingen	104	23%	84	18%	88	18%
Waarvan residentieel geplaatst	25		7		20	
Totaal aan ons toegekende VSO-leerlingen	458	100%	473	100%	501	100%
Waarvan residentieel geplaatst	57	12%	45	10%	51	10%

Op 1 oktober 2016 gingen 84 (18%) en op 1 oktober 2017 gaan 88 (18%) van het totaal aantal leerlingen waarvoor wij financieel verantwoordelijk zijn naar een VSO-school in een ander samenwerkingsverband. Ten opzichte van 2016 lijkt op 01-10-2017 de mate waarin het samenwerkingsverband erin slaagt het uitgangspunt thuisnabij onderwijs te realiseren te zijn gestabiliseerd. Ruim 80% van de VSO-leerlingen gaat naar een school in onze regio. Het aantal en het percentage leerlingen dat residentieel is geplaatst lag op 1-10-2016 lager dan op 1-10-2015. Op 1-10-2017 zien we dit zelfde percentage terug maar ligt het absolute aantal weer iets hoger.

Op 1-10-2017 worden de drie VSO-scholen die deel uitmaken van SWV Fryslân-Noard: VSO de Monoliet, VSO it Twalûk en VSO de Wingerd bezocht door 544 leerlingen. Hiervan zijn 413 leerlingen doorverwezen door het SWV Fryslân-Noard: 76 % van de leerlingen van de drie VSO-scholen in onze regio vallen dus ook financieel onder onze verantwoordelijkheid. Dit is vergelijkbaar met het beeld in 2015 (79%) en in 2016 (74%).

Afgifte TLV VSO in schooljaar 2015-2016

In onderstaande tabel wordt weergegeven hoeveel TLV's het samenwerkingsverband heeft afgegeven in de afgelopen drie schooljaren. De afgegeven TLV's zijn uitgesplitst naar herkomst van de aanvraag.

Tabel 2.4. Door SWV Fryslân-Noard afgegeven TLV's

	2014-2015		2015-2016		15-16 t.o.v. 14-15	2016-2017		16-17 t.o.v. 15-16
	Aantal	%	Aantal	%		Aantal	%	
A. Vanuit regulier VO of Observatietraject	52	26%	71	20%	+37%	52	25%	-27%
B. Onderinstroom, aanvraag vanuit VSO	52	26%	97	27%	+87%	72	34%	-26%
C. Hertoewijzing, vanuit VSO (Cvl of TLV)	94	48%	187	53%	+99%	87	41%	-54%
Totaal	198	100%	355	100%	+79%	211	100%	-50%

In 2015-2016 was er, ten opzichte van 2014-2015, een flinke toename van het aantal afgegeven TLV's. In het schooljaar 2016-2017 zijn er weer beduidend minder TLV's afgegeven. Het totaal aantal TLV's in dit schooljaar is ongeveer vergelijkbaar met dat in 2014-2015

Wat betreft aanvraagtype A is er geen aanwijsbare verklaring voor het grotere aantal in 2015-2016.

Bij aanvraagtype B is het hogere aantal in 2015-2016 voor een deel te verklaren doordat in het begin van het schooljaar nog TLV's zijn afgegeven voor dit jaar instromende leerlingen. Theoretisch hadden deze aanvragen in het voorgaande schooljaar binnen moeten komen. Aan het eind van schooljaar 2015-2016 zijn wel al de TLV's

van het volgend schooljaar instromende leerlingen afgegeven. In 2016-2017 lijken de meeste aanvragen op het juiste moment gedaan te zijn en zien we een totaal van 72, wat overeenkomt met het gemiddelde van de twee voorgaande jaren $[(52 + 97)/2]$.

In 2016-2017 zijn 87 TLV's afgegeven in het kader van hertoewijzing (aanvraagtype C). Het grote aantal van deze aanvragen in het schooljaar 2015-2016 heeft te maken met het gegeven dat dit het laatste jaar was waarin oude Cvl-indicaties omgezet konden worden in TLV's.

In onderstaande tabel staat per aanvraagstroom hoe de TLV's zijn verdeeld over de categorieën Laag, Midden en Hoog.

Tabel 2.5. Verdeling TLV's naar financieringscategorie per aanvraagstroom

	2014-2015		2015-2016		2016-2017	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
A. Vanuit regulier VO	52	100%	71	100%	52	100%
Categorie Laag	52	100%	71	100%	52	100%
B. Onderinstroom, vanuit VSO	52	100%	97	100%	72	100%
Categorie Laag	39	75%	86	89%	53	74%
Categorie Midden	3	6%	5	5%	9	12%
Categorie Hoog	10	19%	6	6%	10	14%
C. Herindicaties	94	100%	187	100%	87	100%
Categorie Laag	79	84%	146	78%	71	81%
Categorie Midden	1	1%	18	10%	6	8%
Categorie Hoog	14	15%	23	12%	10	11%
Totaal	198	100%	355	100%	211	100%
Categorie Laag	170	86%	303	85%	176	84%
Categorie Midden	4	2%	23	7%	15	7%
Categorie Hoog	24	12%	29	8%	20	9%

Het overgrote deel van de TLV's is in schooljaar 2016-2017, net als in de voorgaande schooljaren, afgegeven in de categorie Laag (84%).

Het aandeel van TLV categorie Hoog lijkt redelijk gestabiliseerd. Het totaal aandeel van afgiftes categorie Midden en categorie Hoog samen neemt absoluut af (was 52 en nu 35) maar neemt procentueel enigszins toe (van 14% naar 15% naar 16%). Maar omdat het totaal aantal afgiftes per schooljaar zo verschilt, is het moeilijk hier verder iets over te zeggen. De toename van het aandeel categorie Midden en categorie Hoog zien we met name in de Onderinstroom (aanvraagtype B) terug.

Leerlingen vanuit (V)SO naar regulier VO

In november 2015 heeft het SWV Fryslân-Noard een beleidsnotitie (inclusief handreiking) over terugkeer vanuit het VSO naar het VO vastgesteld. Het samenwerkingsverband heeft de VO-scholen gevraagd hoeveel leerlingen in een schooljaar instromen vanuit het VSO Cluster 3 en 4. Tussen 2-10-2015 en 1-10-2016 zijn totaal 14 leerlingen vanuit het VSO naar regulier VO overgestapt. Tussen 2-10-2016 en 1-10-2017 betreft dit 6 leerlingen. In het schooljaar 2016-2017 waren 12 leerlingen uit het SO gestart in de brugklas van een reguliere school voor voortgezet onderwijs. In het schooljaar 2017-2018 betreft het 7 leerlingen uit het SO en 152 leerlingen uit het SBO. Daarnaast is door de VO-scholen aangegeven dat er totaal 7 leerlingen vanuit cluster 1 ambulante begeleiding ontvangen en 14 vanuit cluster 2.

Pilot

In het schooljaar 2016-2017 zijn drie scholen, in het kader van een door het samenwerkingsverband ondersteunde pilot, gestart met een aanbod gericht op de specifieke ondersteuningsbehoefte van de leerlingen op HAVO/VWO niveau met autistisch spectrum gerelateerde problematiek. De plannen zijn omgezet in drie van elkaar te onderscheiden concrete uitwerkingen. Aan het einde van het schooljaar is het ontwikkelde aanbod, de resultaten en een voorzichtige evaluatie gepresenteerd in het Algemeen Bestuur en het Zorgplatform van het

samenwerkingsverband. Besloten is de pilots met een jaar te verlengen, waarbij extra de nadruk zal liggen op het borgen van het aanbod in de school, het evalueren en de presentatie naar buiten, naar andere scholen binnen ons samenwerkingsverband.

Symbiosetrajecten

Scholen binnen ons samenwerkingsverband bieden symbiosetrajecten op individueel niveau. Dit zijn trajecten voor leerlingen uit het VSO die een deel onderwijs volgen op het VO of die geleidelijk instromen in het VO. Op verzoek denkt een medewerker van het samenwerkingsverband mee. Daarnaast zijn in 2016-2017 VSO- en VO-scholen in ons samenwerkingsverband in gesprek gegaan over mogelijke symbiosetrajecten op groepsniveau. Het samenwerkingsverband is hier zijdelings bij betrokken. De initiatieven worden ondersteund en indien wenselijk wordt er meegedacht.

Aangezien er nog volop wordt gewerkt aan het vormgeven van de symbiosetrajecten is het niet verwonderlijk dat uit de zelfevaluatie blijkt dat het concreet en volledig beschrijven van symbiosetrajecten, net als in 2015 en in 2016 ook in 2017 nog een aandachtspunt is.

Deelname VSO	Conclusies 2016-2017
	<ul style="list-style-type: none">- De deelname aan het VSO lag in SWV Fryslân-Noard jaren onder het landelijk gemiddelde. In 2016-2017 is er sprake van een lichte stijging maar de deelname VSO ligt nog onder het landelijk gemiddelde ligt. Gekeken naar de voorlopige cijfers van 01-10-2017 lijkt deze stijging door te zetten, zowel in absolute aantallen als in percentages.- De dalende trend van het aantal leerlingen in bekostigingscategorie Hoog lijkt op 1-10-2017 te zijn doorgezet ten opzicht van voorgaande jaren.- In 2016-2017 zien we ook een afname in het absolute aantal afgegeven TLV's in de bekostigingscategorie Hoog maar vergeleken met totaal aantal afgegeven TLV's is het percentage nagenoeg gelijk aan het jaar ervoor.- In 2016-2017 gaat 81% van de leerlingen naar een VSO-school in onze eigen regio (thuisnabij onderwijs), dit is vergelijkbaar met 2015-2016.- Het percentage residentiële leerlingen is met 10% van het totaal aantal VSO-leerlingen in 2016-2017 vergelijkbaar met dat in het voorgaande schooljaar.- Het aantal afgegeven TLV's in 2016-2017 is vergelijkbaar met dat in het schooljaar 2014-2015. De stijging in het tussenliggende schooljaar lijkt een incident in lijn met de verklaringen die in het vorige jaarverslag zijn gegeven.- In het schooljaar 2015-2016 zijn 14 leerlingen vanuit het VSO overgestapt naar reguliere VO-scholen van het samenwerkingsverband, in 2016-2017 waren dit er 6.- De drie pilots voor leerlingen op HAVO/VWO niveau met autistisch spectrum gerelateerde problematiek zijn geëvalueerd en verlengd met een jaar.

Deelname VSO	Gerealiseerde actiepunten in 2016-2017
	<ul style="list-style-type: none">- Uitstroom VSO opvragen en onderzoeken. <i>Pilot uitgevoerd met het opvragen van gegevens.</i>- Ervaringen en resultaten van de pilots leerlingen op HAVO/VWO niveau met autistisch spectrum gerelateerde problematiek in beeld brengen en vertalen in adviezen. <i>De betrokken scholen hebben een eerste rapport geleverd en gepresenteerd.</i>

Deelname VSO**Actiepunten 2017-2018**

- Onderzoek naar de achtergronden van en verklaringen voor de stijging in de deelname VSO.
- Uitstroom VSO opvragen en onderzoeken. Op basis van gegevens van de pilot vraagstelling aanpassen en gegevens verwerken.
- Bevorderen succesvolle terugkeer routes van VSO leerlingen naar VO.
- Versterken van de samenwerking tussen VSO- en VO-scholen.
- Ervaringen en resultaten van de pilots leerlingen op HAVO/VWO niveau met autistisch spectrum gerelateerde problematiek in beeld brengen en vertalen in adviezen. Pilot wordt een jaar voortgezet met aandacht voor borging en breder delen van ervaringen.

2.4 Versterken ondersteuningsstructuur op de scholen

Om alle leerlingen goed onderwijs te kunnen bieden, is het van belang dat het primaire proces in de reguliere scholen zo optimaal mogelijk verloopt. Ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband kan hier een bijdrage aan leveren.

Voor een sterke ondersteuningsstructuur op de scholen is het van belang dat het samenwerkingsverband duidelijke standaarden heeft beschreven, waaraan de basisondersteuning op de scholen moet voldoen. Uit de zelfevaluatie komt naar voren dat het samenwerkingsverband deze standaarden voldoende duidelijk heeft beschreven in het ondersteuningsplan. De respondenten zijn hierover in 2017 wel iets minder uitgesproken positief. Uit de zelfevaluatie komt verder naar voren dat het concreet en volledig beschrijven van de extra onderwijssteuning op de reguliere school nog een aandachtspunt is. In 2016 werd deze indicator wel voldoende beoordeeld. Het evalueren van de kwaliteit van de basisondersteuning en extra ondersteuning op schoolniveau door het samenwerkingsverband was in 2015 en 2016 een ontwikkelpunt. Bij de meting in 2017 wordt dit aspect net voldoende beoordeeld.

In het voorjaar van 2017 is een pilot uitgevoerd met het in kaart brengen van de kwaliteit van de basisondersteuning op de scholen. Uit deze pilot blijkt dat de scholen in het samenwerkingsverband gemiddeld voldoende tot goed scoren op de standaarden van de basisondersteuning. De gemiddelde score op de onderliggende indicatoren laten twee aandachtspunten zien. Het gaat om de indicatoren "De school werkt met groepshandelingsplannen" en "De school betreft ouders bij het opstellen van het ondersteunings-/zorgplan". Op de andere indicatoren wordt gemiddeld voldoende tot goed gescoord.

De spreiding van de scores per school op de standaarden is groot. Bij zes van de acht standaarden zijn één of meer scholen die onvoldoende op de standaard scoren. Op deze scholen is de standaard als geheel dus een aandachtspunt. Drie scholen scoren op 3 of 4 standaarden gemiddeld onvoldoende.

De standaarden van basisondersteuning en de resultaten op schoolniveau van de pilot zijn gebruikt in het Format Schoolondersteuningsprofiel 2018-2022.

Uit het Tevredenheidsonderzoek bij zorgcoördinatoren komt de bijdrage van het SWV Fryslân-Noard aan het bieden van basisondersteuning en extra ondersteuning op de eigen school, net als bij de voorgaande twee metingen, ook in 2017 als aandachtspunten naar voren.

Het samenwerkingsverband ondersteunt de scholen door het bieden van ondersteuning vanuit het Expertisecentrum en door het organiseren en faciliteren van kennisdeling. Het samenwerkingsverband faciliteert de ondersteuningsstructuur op de scholen tevens door het overdragen van financiën.

Expertisecentrum

Het samenwerkingsverband heeft een **Expertisecentrum** waar gedragsdeskundigen (orthopedagogen en psychologen) en consultants passend onderwijs werken die leerlingen, docenten en scholen kunnen begeleiden.

Het Expertisecentrum kan ingezet worden voor de volgende activiteiten:

- Het meedenken in het ZAT/zorgoverleg.

- Het voeren van consultgesprekken en het geven van advies.
- Het uitvoeren van handelingsgericht onderzoek, capaciteitenonderzoek of dyslexie-onderzoek (gedragsdeskundige).
- Het samen met school en ouders/leerling beslissen over de toeleiding tot een bepaald traject binnen het OPDC (gedragsdeskundige).
- Het ondersteunen van school en ouders/leerling bij het aanvragen van een toelaatbaarheidsverklaring (TLV) voor het VSO (gedragsdeskundige).
- Het begeleiden van leerling en ouders bij een overstap richting VSO (consulent).
- Het begeleiden bij het vormgeven aan handelingsgericht werken op de scholen, bijvoorbeeld door gesprekken met het management, deskundigheidsbevordering en het coachen van zorgcoördinatoren of docenten.
- Begeleiden bij het vormgeven aan onderwijsarrangementen voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoefte.
- Het bevorderen van deskundigheid en het coachen van zorgcoördinatoren of docenten.

De gedragsdeskundigen en de consulenten kunnen ingeschakeld worden door de zorgcoördinator. De consulenten kunnen ook gevraagd worden door een leerplichtambtenaar of een hulpverlener van een wijk- of gebiedsteam. Ook ouders of wettelijke vertegenwoordigers van leerlingen kunnen een beroep doen op de consulenten. De consulenten passend onderwijs zijn tevens inzetbaar bij problematiek rond plaatsing, schorsing, verwijdering van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte.

De gedragsdeskundigen van het samenwerkingsverband zijn toegewezen aan één of meer scholen binnen het samenwerkingsverband. Op basis van het aantal leerlingen van de school heeft de gedragsdeskundige een aantal dagdelen per maand beschikbaar voor de school. De invulling wordt in overleg met de scholen vastgesteld. Hiervoor wordt sinds schooljaar 2016-2017 door de betrokken gedragsdeskundige en consulent een jaargesprek gevoerd met vertegenwoordigers van de school. Onderwerpen van gesprek zijn de inzet van de gedragsdeskundige en consulent in het betreffende schooljaar en de evaluatie van de voorgaande periode.

In het schooljaar 2016-2017 hebben de gedragsdeskundigen ruim 200 onderzoeken afgenomen/acties ondernomen. Dit betrof consultgesprekken, onderzoeken HGD (Handelingsgerichte Diagnostiek), IQ-onderzoeken, observatie, begeleiding van individuele leerlingen of klassen en het schrijven van 90+ LWOO motivaties. Dit schooljaar zijn er door de leerspecialist en gedragsdeskundigen 88 dyslexieonderzoeken afgenomen.

Ook werden zij betrokken bij het opstellen/controleren van het OPP en de inbreng van leerlingen in de RPCL of PCL-PaO. Daarnaast bestond de betrokkenheid van de gedragsdeskundigen bij de scholen uit: deelname ZAT vergaderingen, advies en consultatie m.b.t. groepen en ondersteuningsstructuur en scholing.

De consulenten passend onderwijs hebben in de afgelopen schooljaren informatie over hun werkzaamheden geregistreerd. In onderstaande tabellen wordt relevante informatie over hun werkzaamheden gepresenteerd.

Tabel 2.6. Herkomst vraag aan consulenten

	2015-2016		2016-2017	
	Aantal	%	Aantal	%
School	74	65%	100	83%
Ouders	11	10%	6	5%
Leerplichtambtenaren	9	8%	9	7%
Portalis	3	2%	2	2%
Overig	17	15%	3	3%
totaal	114	100%	120	100%

In 2015-2016 was 65% van de vragen waarmee de consulenten mee aan de slag waren geweest afkomstig van de scholen. In het schooljaar 2016-2017 was een nog groter deel van de vragen (83%) direct afkomstig van de

scholen. Conform de uitgangspunten kunnen ook ouders rechtstreeks contact opnemen met de consulenten. Het aantal vragen dat ouders onder de aandacht van de consulenten brengt, ligt in 2016-2017 (5%) duidelijk lager dan in het schooljaar (10%) daarvoor. In 2015-2016 kwamen er diverse vragen van andere partijen (15%) van andere partijen, in 2016-2017 waren dit beduidend minder (3%).

In de volgende tabel staat welke activiteiten de consulenten hebben uitgevoerd. De acties schakelen, arrangeren en consulteren/adviseren komen voort uit vragen vanuit een situatie rond een individuele leerling. Bij schakelen gaat het om het in overleg met ouders en school begeleiden van een leerling van een oude naar een nieuwe onderwijssituatie. Bij arrangeren werkt de consulent samen met leerling, ouders en school aan het vormgeven van een passend onderwijsarrangement. Consulteren en adviseren betreft het begeleiden en adviseren van onderwijsteams en onderwijsprofessionals bij het onderwijs aan individuele leerlingen.

Tabel 2.7. Acties consulenten

	2015-2016		2016-2017	
	Aantal	%	Aantal	%
Schakelen	51	45%	21	18%
Arrangeren	25	22%	8	7%
Consulteren/adviseren	38	33%	91	75%
Totaal (rondom indiv. leerling)	114	100%	120	100%
Professionalisering	14		6	

In 2016-2017 betrof driekwart van de acties van de consulenten het consulteren of adviseren van de inbrengers van vragen. Dit is een opvallende stijging ten opzichte van het schooljaar hiervoor, toen 33% van de acties consultatie en advies betrof. Deze stijging gaat gepaard met een aanzienlijke daling in het aantal acties gericht op schakelen en gericht op arrangeren. Naast de vragen die komen vanuit een situatie rond een individuele leerling, zijn de consulenten in het schooljaar 2016-2017 ook zes keer gevraagd om een bijdrage te leveren aan professionalisering op scholen binnen het samenwerkingsverband in de vorm van coaching of scholing. Dit aantal ligt beduidend lager dan in 2015-2016.

Uit het Tevredenheidsonderzoek scholen komt naar voren dat de zorgcoördinatoren net als in 2015 en 2016 ook in 2017 tevreden zijn over het Expertisecentrum. De scholen zijn uitgesproken positief over het nakomen van gemaakte afspraken, de deskundigheid van de medewerkers en de samenwerking met de medewerkers van het expertisecentrum. Op acht van de negen items oordelen de zorgcoördinatoren in 2017 iets positiever dan in 2016. Om nog beter zicht te krijgen op de bijdrage van het SWV is in 2017 een nieuwe vraag toegevoegd over de mate waarin de medewerkers van het Expertisecentrum bijdragen aan de kwaliteit van de ondersteuning op de school. De zorgcoördinatoren zijn hier gemiddeld tevreden over.

Kennisdelen: RPCL

Binnen het SWV Fryslân-Noard waren tot einde schooljaar 2015-2016 in drie regio's een RPCL. Deze overleggen hadden twee functies: kennisdeling en toeleiding. In het schooljaar 2016-2017 is gestopt met het inzetten van de RPCL als adviesorgaan rond de toeleiding naar het OPDC. In twee regio's is op verzoek van de betreffende scholen de RPCL blijven bestaan. Deze twee overleggen worden ondersteund door een voorzitter vanuit het samenwerkingsverband en hebben als doel kennisdeling en het bevorderen van onderling contact tussen de scholen in de regio.

Aangezien de functie van de RPCL anders was dan in voorgaande jaren en niet alle scholen nog deel uitmaakten van een RPCL is in 2017 in het Tevredenheidsonderzoek geen aandacht besteed aan de tevredenheid over de RPCL.

Kennisdelen: informeren en scholing

Het samenwerkingsverband zet in op kennisdeling met als doel het primaire proces op de scholen te versterken. Naast de kennisdeling die in de RPCL's plaatsvindt, werkt het samenwerkingsverband aan kennisdeling door het

verspreiden van nieuwsbrieven, het actueel houden van de website en het organiseren van bijeenkomsten in de vorm van een kennisplatform.

Het samenwerkingsverband heeft in het schooljaar 2016-2017 driemaal een kennisplatform georganiseerd. Het eerste platform op 15 november was een lezing door Hans van Luit over dyscalculie in het voortgezet onderwijs. De tweede bijeenkomst was op 11 april betrof een voorlichting door Veilig Thuis Friesland en de stichting Augeo. De laatste bijeenkomst was op 16 juni en hier heeft Harry Nijkamp het onderwerp jurisprudentie rondom Passend Onderwijs belicht. Uit de evaluatie van de drie bijeenkomsten bleek dat de deelnemers uitgesproken tevreden waren over de bijeenkomsten.

In het Tevredenheidsonderzoek is scholen gevraagd naar de tevredenheid over de communicatie van het samenwerkingsverband met de school. Hierover zijn de zorgcoördinatoren ook in 2017 gemiddeld tevreden, de gemiddelde score laat een licht positieve ontwikkeling zien ten opzichte van de voorgaande twee jaren. De bijdrage van het samenwerkingsverband aan de kwaliteitsontwikkeling van de basisondersteuning is net als de voorgaande twee jaren een aandachtspunt. De bijdrage van het SWV aan kennisdeling tussen scholen en specifieke deskundigen (specialisten) wordt opnieuw voldoende beoordeeld. Ook bij dit thema zien we een licht positieve ontwikkeling in de gemiddelde beoordeling van de zorgcoördinatoren.

In de zelfevaluatie in 2016-2017 kwam naar voren dat de ondersteuning van docenten bij versterken van het primaire proces in de basisondersteuning en bij het verzorgen van onderwijs aan leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte aandachtspunten zijn.

Inzet financiële middelen

De scholen hebben in het schooljaar 2016-2017 net als voorgaande jaren middelen ontvangen bedoeld voor het versterken van de basis- en extra ondersteuning binnen de scholen zelf. De scholen hebben bedragen ontvangen vanuit middelen lichte ondersteuning en middelen zware ondersteuning. In de verantwoording hebben de scholen in percentages een schatting gegeven aan welke activiteiten zij de middelen hebben besteed. In onderstaande tabel wordt in percentages weergegeven welk deel van de financiën de scholen binnen het SWV gemiddeld aan verschillende activiteiten ten aanzien van ondersteuning hebben besteed. Naast het gemiddelde percentage staat het minimale en het maximale percentage dat scholen hebben aangegeven. Scholen die vanuit de betreffende categorie geen middelen hebben ontvangen, hebben deze vragen niet beantwoord en zijn dus niet meegenomen in de betreffende resultaten.

Tabel 2.8. Verantwoording door scholen van de besteding van de middelen

	2015-2016				2016-2017			
	Middelen lichte ondersteuning		Middelen zware ondersteuning		Middelen lichte ondersteuning		Middelen zware ondersteuning	
	Gem.	Range	Gem.	Range	Gem.	Range	Gem.	Range
Beleidsontwikkeling	13%	0-30%	10%	0-45%	17%	0-25%	12%	0-25%
Organisatorisch versterken ondersteuningsstructuur	34%	0-65%	13%	0-45%	35%	0-50%	26%	10-80%
Scholing/coaching	14%	0-30%	13%	0-25%	17%	0-60%	13%	0-30%
Begeleiden leerlingen	35%	10-85%	63%	10-100%	29%	0-85%	48%	15-100%
Anders	4%	0-30%	1%	0-10%	3%	0-40%	1%	0-10%

De scholen hebben in 2016-2017 net als in het schooljaar hiervoor de middelen lichte ondersteuning vooral besteed aan het organisatorisch versterken van de ondersteuningsstructuur (35%) en het (individueel of in groepjes) begeleiden van leerlingen (29%). Bij het versterken van de ondersteuningsstructuur kan gedacht worden aan onder andere het bieden van kleine klassen en het uitbreiden van het aantal zorguren. De middelen zware ondersteuning zijn gemiddeld voor ongeveer de helft gebruikt voor het begeleiden van leerlingen (48%). Daarnaast is gemiddeld een kwart van de middelen zware ondersteuning (26%) besteed aan het organisatorisch versterken van de ondersteuningsstructuur.

Het (verder) ontwikkelen van beleid ten aanzien van basisondersteuning en extra ondersteuning en scholing/coaching gericht top passend onderwijs worden minder frequent genoemd maar de verstrekte financiële middelen worden hier duidelijk ook voor gebruikt.

De cijfers in de kolom range laten zien dat de scholen onderling behoorlijk verschillen in waar ze de extra middelen aan besteden.

Versterken ondersteuningsstructuur op scholen

Conclusies 2016-2017

- Het samenwerkingsverband heeft het niveau van de basisondersteuning op de scholen in beeld gebracht. De scholen in het samenwerkingsverband blijken gemiddeld voldoende tot goed scoren. Op een aantal onderdelen is heroverweging of actie noodzakelijk.
- De scholen verwachten van het samenwerkingsverband een grotere bijdrage aan de ontwikkeling van de (kwaliteit van) basisondersteuning en de extra ondersteuning.
- Het samenwerkingsverband heeft in 2016-2017 drie maal een kennisplatform georganiseerd. De deelnemers waren over alle drie uitgesproken positief.
- De zorgfunctionarissen zijn in het algemeen tevreden over het Expertisecentrum.
- Uit het tevredenheidsonderzoek blijkt dat de waardering over de kennisdeling tussen scholen en specialisten van het samenwerkingsverband opnieuw voldoende wordt beoordeeld.
- In 2016-2017 hebben de scholen opnieuw middelen ontvangen vanuit het samenwerkingsverband om de basis- en extra ondersteuning binnen de scholen te verstevigen. Uit de verantwoording van de scholen blijkt dat de middelen wederom vooral besteed worden aan versterken van de ondersteuningsstructuur en het begeleiden van leerlingen.

Versterken ondersteuningsstructuur op scholen

Gerealiseerde actiepunten 2016-2017

- Uitzoeken hoe de kennisdeling beter vorm kan worden gegeven, o.a. kennisplatforms en nieuwsbrieven. *Dit onderdeel is verwerkt in het communicatieplan.*
- Opstellen van een communicatieplan. *Dit is gerealiseerd.*
- Onderzoek naar basisondersteuning op scholen / vragenlijst basisondersteuning afnemen op scholen. *Pilot is uitgevoerd, resultaten zijn besproken en worden verwerkt in actieplan.*

Versterken ondersteuningsstructuur van scholen

Actiepunten 2017-2018

- Op basis van de pilot onderzoek basisondersteuning een actieplan maken. Dit punt wordt opgepakt in relatie tot de doelen voor basisondersteuning in het Ondersteuningsplan 2018-2022.
- Alle scholen van het samenwerkingsverband actualiseren hun Schoolondersteuningsprofiel (SOP).
- Het samenwerkingsverband maakt een overzicht van de basisondersteuning en extra ondersteuning van al haar scholen op grond van de SOPs.
- Meer inzicht in de bijdrage van het Expertisecentrum aan het versterken van de ondersteuningsstructuur van de scholen.
- Communicatieplan vertalen in een jaarplanning.

Hoofdstuk 3. Er valt geen kind tussen wal en schip.

3.1 Uitgangspunten

Het tweede uitgangspunt van het SWV Fryslân-Noard *Er valt geen kind tussen wal en schip* is uitgewerkt in de volgende punten:

1. Door een dekkend onderwijs- & ondersteuningsaanbod binnen de regio van het samenwerkingsverband te organiseren, is er voor alle leerlingen een schoolopleiding beschikbaar, die zo optimaal mogelijk aansluit bij de mogelijkheden en begeleidingsbehoefte van iedere jongere.
2. Sommige leerlingen zijn, voor kortere of langere tijd, gebaat bij (tijdelijke) extra ondersteuning die niet op de eigen school geboden kan worden. Het samenwerkingsverband biedt een tussenvoorziening waar leerlingen tijdelijk extra ondersteuning kunnen krijgen met als doel zoveel mogelijk leerlingen zo snel mogelijk weer terug te laten keren naar de reguliere school.
3. Voor leerlingen bij wie het reguliere onderwijszorgaanbod structureel niet voldoende tegemoet kan komen aan hun ondersteuningsvraag worden individuele onderwijszorgarrangementen ontwikkeld.
4. Door flexibel, creatief en oplossings-/handelingsgericht te denken wordt een diploma of startkwalificatie haalbaar voor zoveel mogelijk leerlingen. Voor de leerlingen bij wie dit niet haalbaar is wordt een passende route richting arbeid gezocht.

3.2 Doelstelling en beoogde resultaten

In onderstaande tabel wordt weergegeven wat het SWV Fryslân-Noard wil bereiken binnen het uitgangspunt *Er valt geen kind tussen wal en schip*.

Er valt geen kind tussen wal en schip	
Wat willen we bereiken?	<p>Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod</p> <ul style="list-style-type: none">- Het SWV Fryslân-Noard heeft zicht op witte vlekken in het aanbod en ontwikkelt daarvoor een passend en dekkend aanbod- Het SWV Fryslân-Noard heeft alle thuiszitters in beeld- Het SWV Fryslân-Noard biedt een passende aanpak voor thuiszitters <p>OPDC</p> <ul style="list-style-type: none">- Het SWV Fryslân-Noard biedt een passend aanbod voor leerlingen die tijdelijk geen passend onderwijs kunnen krijgen op de reguliere school- Het SWV Fryslân-Noard zorgt dat de OPDC-trajecten aansluiten op de ondersteuningsbehoeften van leerlingen.- Scholen, ouders en leerlingen zijn tevreden over het aanbod <p>Ontwikkelen van Onderwijszorgarrangementen</p> <ul style="list-style-type: none">- In 2018 is beschreven welke onderwijszorgarrangementen binnen het SWV Fryslân-Noard mogelijk zijn, hoe de procedures daarvoor zijn en welke partij waarvoor verantwoordelijk is <p>Beperken voortijdig schoolverlaten</p> <ul style="list-style-type: none">- Alle scholen binnen het SWV Fryslân-Noard blijven binnen de landelijke normen voor voortijdig schoolverlaten- Leerlingen verlaten het voortgezet onderwijs met een diploma of een startkwalificatie of zij worden toegeleid naar arbeid
Hoe gaan we dit doen?	<p>Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod</p> <ul style="list-style-type: none">- Onderzoeken witte vlekken in het aanbod- Monitoren en analyseren cijfers thuiszitters (drie keer per jaar)- Thuiszittersprotocol en TZ-traject ontwikkelen

	<p>OPDC</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitoren extra ondersteuningsbehoefte van leerlingen - Monitoren aantallen leerlingen per traject - Monitoren tevredenheid scholen, ouders en leerlingen <p>Ontwikkelen van Onderwijszorgarrangementen</p> <ul style="list-style-type: none"> - Overleg met gemeenten en andere ketenpartners - Gezamenlijk in beeld brengen van ondersteuningsbehoefte van de doelgroep(en) <p>Beperken voortijdig schoolverlaten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Monitoren en analyseren van VSV cijfers - Monitoren uitstroom van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte
Hoe meten we onze resultaten?	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoren aantallen thuiszitters - Monitoren aantallen leerlingen per traject OPDC - Tevredenheid scholen, ouders en leerlingen over trajecten OPDC - Monitoren cijfers VSV - Monitoren cijfers uitstroom VSO - Zelfevaluatie

3.3 Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod

Ten aanzien van het verzorgen van een dekkend aanbod geven de respondenten in de zelfevaluatie zowel in 2014-2015 als in 2015-2016 aan dat het samenwerkingsverband voldoende duidelijk heeft beschreven hoe ze hiervoor zorg draagt voor alle leerlingen in de regio. In 2016-2017 wordt dit aspect goed beoordeeld.

In het tevredenheidsonderzoek voor scholen zijn ook vragen gesteld gericht over de algemene structuur in het samenwerkingsverband. Binnen dit onderwerp is gevraagd naar de duidelijkheid over extra ondersteuning die in het SWV Fryslân-Noard geboden kan worden (dekkend aanbod). Gemiddeld gaven de zorgcoördinatoren hierover voldoende tevreden te zijn.

Uit de zelfevaluatie van 2016-2017 komt naar voren dat het samenwerkingsverband goed scoort op het werken met een vastgesteld verzuimprotocol, op het werken met een vastgesteld protocol voor thuiszitters en op het registreren en analyseren van de cijfers over thuiszitters. Bovendien scoort het samenwerkingsverband voor het eerst ook goed op het analyseren van de gegevens over thuiszitters en het vertalen van deze informatie in actiepunten. De scores laten verder opnieuw een positieve ontwikkeling zien in de beoordeling van het preventief beleid op schoolniveau op het gebied van thuiszitters en gestructureerd overleg met ketenpartners over thuiszitters.

In het schooljaar 2016-2017 is de scholen in november, maart en juli gevraagd hun thuiszittende leerlingen te melden. Bij de metingen is gevraagd naar alle leerlingen die langer dan vier weken aaneengesloten thuiszitten, ongeoorloofd of geoorloofd. Daarnaast is de afspraak dat de scholen elke leerling bij de Thuiszitters-commissie (leerplicht/RMC en SWV Fryslân-Noard) melden, zodra de leerling vier weken thuis zit. Ook aan de contactpersoon van de leerplichtambtenaren is gevraagd om actuele overzichten van absoluut verzuimende jongeren en vrijstellingen te geven. De Thuiszitters-commissie komt wekelijks bijeen om de lijst met thuiszitters te bespreken. Na de metingen op de scholen vergelijken zij de verzamelde gegevens met hun eigen lijst van thuiszitters.

Sinds november 2015 vraagt de Inspectie van het Onderwijs vier keer per jaar een registratie van thuiszittende leerlingen aan te leveren. Deze gegevens staan in onderstaande tabel.

Tabel 3.1 Overzicht thuiszittende leerlingen op basis van inspectiemelding, schooljaar 2015-2016 en 2016-2017

	Medio nov. 2015		Medio jan. 2016		Medio mrt. 2016		Medio mei 2016
Langdurig relatief verzuim (> 4 weken) / monitoring TZ-commissie	8	Min 2 Plus 4	10	Min 9 Plus 1	2	Min 1 Plus 2	3
Absoluut verzuim - Absoluut verzuim	5	Min 2 Plus 2	5	Min 2 Plus 0	3	Min 1 Plus 3	5
Vrijstellingen	48	Min 7 Plus 3	44	Min 0 Plus 1	45	Min 7 Plus 8	46
	Medio sept. 2016		Medio dec. 2016		Medio mrt. 2017		Medio juni 2017
Langdurig relatief verzuim (> 4 weken) / monitoring TZ-commissie	2	Min 1 Plus 2	3	Min 3 Plus 4	4	Min 4 Plus 2	2
Langdurig relatief verzuim (> 3 maanden) / monitoring TZ-commissie	0	Plus 3	3	Min 3	0	Plus 3	3
Absoluut verzuim - Absoluut verzuim	0	Plus 2	2		2	Min 2	0
Vrijstellingen	37	Plus 3	40		40	Min 2	38

Geconcludeerd kan worden dat er op de vier meetmomenten in het schooljaar 2016-2017 tussen de 2 en 6 leerlingen die ingeschreven staan bij een V(S)O-school thuis zitten. Dit aantal is per meetmoment minder dan in de eerste helft van het vorige schooljaar. De cijfers laten zien dat er gewerkt wordt aan oplossingen. In de loop van het schooljaar 2016-2017 is voor 10 van de 17 leerlingen een oplossing gevonden, waardoor ze geen thuiszitter meer waren. In 2015-2016 gold dit voor 12 van de 15 leerlingen.

Ten aanzien van de absoluut verzuimers waren er in 2016-2017 per meetmoment tussen de 0 en 2 jongeren die thuis zaten, voor beiden is in het schooljaar een oplossing gevonden.

Uit bovenstaande cijfers blijkt verder dat er op de vier meetmomenten in 2015-2016 tussen de 44 en 48 jongeren vrijgesteld waren van het volgen van onderwijs. In het schooljaar 2016-2017 waren dit iets minder, tussen de 37 en 40. Gedurende dit schooljaar is voor 2 leerlingen de vrijstelling niet verlengd en voor 3 leerlingen is een vrijstelling afgegeven. Deze ontwikkeling moet met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, omdat er nog volop gewerkt wordt aan het optimaliseren van de kwaliteit van de aangeleverde gegevens. Samen met het RMC is in juni 2017 gestart met een verkennend onderzoek naar de achtergronden van vrijstellingen.

Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod

Conclusies 2016-2017

- Het samenwerkingsverband brengt samen met de scholen en ketenpartners de thuiszitters systematisch in beeld en biedt een intensieve aanpak.
- Vanaf maart 2016 waren er per meetmoment 2 tot 8 thuiszittende jongeren (zowel relatief als absoluut verzuim). Ten opzichte van de eerste helft van het schooljaar 2015-2016 is dit afgenomen.
- Voor 63% van de thuiszitters (totaal 19) is een oplossing gevonden, vorig schooljaar was dit 68% (van totaal 25).
- Het aantal leerlingen met een vrijstelling is iets afgenomen.

Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod**Gerealiseerde actiepunten 2016-2017**

- Nadere analyse van de vrijstellingen in onze regio (aantallen en inhoudelijk). Onderzoeksopdracht formuleren vanuit gemeenten en samenwerkingsverband om nadere analyse naar vrijstellingen mogelijk te maken (inhoudelijk). *Is een start mee gemaakt.*

Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod**Actiepunten 2017-2018**

- Nadere analyse van de gegevens over achtergronden vrijstellingen in onze regio, samen met de gemeenten.
- Samen met de gemeenten een procesbeschrijving maken waarin de rollen en verantwoordelijkheden rondom vrijstellingen staan beschreven.

3.4 OPDC

Het OPDC kent drie trajecten: de Rebound, het Thuiszittertraject en het Observatietraject. De eerste twee trajecten vallen direct onder de verantwoordelijkheid van het samenwerkingsverband. Het Observatietraject valt onder RENN4, maar de toeleiding geschiedt door het samenwerkingsverband. De trajecten worden aangeboden op de locatie van het samenwerkingsverband en er is sprake van een inhoudelijke samenwerking.

Rebound

In de Rebound bleek behoefte aan een andere aanpak gericht op leerlingen die meer nodig hadden dan de basis aanpak van de Rebound. Hiervoor is halverwege het schooljaar 2015-2016 één van de twee Rebound-groepen omgevormd tot de Assist Groep. De leerlingen in deze groep krijgen een ander programma en verblijven langer op de Rebound. De aanpak is in het schooljaar 2016-2017 voortgezet.

In onderstaande tabellen wordt weergegeven hoeveel leerlingen een Rebound-traject hebben gevolgd, hoe lang de trajecten binnen de Rebound duren en welke plek de leerlingen hun onderwijstraject na de Rebound vervolgen.

Tabel 3.2. Instroom en uitstroom leerlingen in Rebound-traject

	2015-2016		2016-2017	
	Aantal	Waarvan uitgestroomd in 2015-2016	Aantal	Waarvan uitgestroomd in 2016-2017
In betreffende schooljaar ingestroomd	28	25	40	37
Al in eerder schooljaar ingestroomd	6	6	5	5
Totaal	34	31 (91%)	45	42 (93%)

In het schooljaar 2016-2017 zijn in totaal 45 leerlingen voor korte of langere tijd geplaatst in de Rebound. 93% van deze leerlingen is in het schooljaar 2016-2017 uitgestroomd. De Rebound heeft in 2016-2017 duidelijk meer leerlingen een traject geboden dan in het schooljaar 2015-2016, een stijging van zo'n 30%.

Tabel 3.3. School van herkomst Rebound-traject

	2015-2016		2016-2017	
	aantal	%	aantal	%
VO-school binnen SWV	32	94%	38	95%
Portalis (&VO-school van aanmelding)	2	6%	2	5%
Totaal	34	100%	40	100%

Net als in 2015-2016 was ook in 2016-2017 het overgrote deel van de leerlingen (95%) die een traject hebben gevolgd binnen de Rebound afkomstig van een VO-school binnen het samenwerkingsverband. De Portalis

leerlingen volgden op verzoek van hun vervolgschool eerst in het kader van hun terugkeer naar het reguliere onderwijs een Reboundtraject.

Tabel 3.4. Duur traject Rebound

	2015-2016		2016-2017	
	aantal	%	aantal	%
1 t/m 3 maanden	21	68%	24	57%
4 t/m 6 maanden	10	32%	18	43%
Totaal	31	100%	42	100%

De resultaten in tabel 3.4 laten zien dat in 2016-2017 een groter deel van de leerlingen tussen de 4 en de 6 maanden deelneemt aan een traject in de Rebound. Dit hangt samen met de invoering van Assistent-groep, omdat de leerlingen in deze groep een langer programma krijgen aangeboden. Gemiddeld duurt een traject op de Rebound-groep 11,8 weken en op de Rebound-Assistent 14,8 weken.

Tabel 3.5. Uitstroom traject Rebound

	2014-2015		2015-2016		2016-2017	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Eigen school, zelfde onderwijsniveau	26	72%	20	65%	33	79%
Eigen school, ander onderwijsniveau	6	17%				
Andere school binnen SWV	0	0%	6	20%	4*	9,5%
VSO	1	3%	2	6%	0	
MBO	0	0%	1	3%	1	2%
Anders	3	8%	2	6%	4	9,5%
Totaal	36	100%	31	100%	42	100%

* inclusief 2 leerlingen vanuit Portalis naar VO-school van aanmelding

In 2016-2017 gaat 79% van de leerlingen na een Rebound-traject terug naar de eigen school. Dit percentage ligt iets hoger dan de 65% in het schooljaar 2015-2016, maar wel lager dan de 89% in 2014-2015. Verder gaat 9,5% van de leerlingen naar een andere reguliere VO-school binnen het samenwerkingsverband. Dit is een halvering ten opzichte van 2015-2016 (20%). Opvallend is dat 2014-2015 geen enkele leerling naar een andere VO-school binnen het SWV ging. Onder de categorie 'Anders' valt interne overplaatsing binnen het OPDC en doorstroom naar een hulpverleningstraject.

Uit het tevredenheidsonderzoek scholen komt naar voren dat de scholen in het algemeen voldoende tevreden zijn over de Rebound. De scholen zijn bijvoorbeeld tevreden over het contact met de medewerkers (bereikbaarheid en frequentie), de deskundigheid van de medewerkers en de samenwerking bij de intake en de terugplaatsing. Over de snelheid van plaatsing blijft men, net als in de voorgaande twee jaar, minder tevreden.

TZ-traject

De trajectgroep thuiszitters richt zich op leerlingen die verzuimen binnen het reguliere VO. De aanpak binnen dit traject is er op gericht de leerling zo snel mogelijk terug te leiden naar een passende (onderwijs)plek. In de volgende tabellen staan gegevens over de in- en uitstroom, de school van herkomst en de duur van het TZ-traject.

Tabel 3.6. Instroom en uitstroom leerlingen in TZ-traject

	2015-2016		2016-2017	
	Aantal	Waarvan uitgestroomd in 2015-2016	Aantal	Waarvan uitgestroomd in 2016-2017
In betreffende schooljaar ingestroomd	34	23	35	10
Al in vorig schooljaar ingestroomd	6	6	9	8
Totaal	40	29 (73%)	44	18 (41%)

In het schooljaar 2016-2017 zijn in totaal 44 leerlingen voor korte of langere tijd geplaatst in het TZ-traject. Dit aantal is vergelijkbaar met het aantal leerlingen dat in 2015-2016 in het TZ-traject zat. Het percentage leerlingen dat in 2016-2017 is uitgestroomd ligt in 2016-2017 met 41% duidelijk lager dan in het schooljaar 2015-2016 (73%).

Tabel 3.7. School van herkomst

	2015-2016		2016-2017	
	aantal	%	aantal	%
VO-school binnen SWV	33	82,5%	34	97%
VSO (specifieke situatie)	2	5%	0	
Portalis	1	2,5%	0	
Vanuit buitenland	4	10%	1	3%
Totaal	40	100%	35	100%

Ruim 80% van de leerlingen die in 2015-2016 in het TZ-traject zat, was afkomstig van een reguliere VO-school uit het samenwerkingsverband. In het schooljaar 2016-2017 is dit aandeel toegenomen en zijn dit bijna alle leerlingen.

Tabel 3.8. Duur voltooide trajecten

	2015-2016		2016-2017	
	aantal	%	aantal	%
1 t/m 3 maanden	19	66%	7	39%
4 t/m 6 maanden	5	17%	3	16,5%
7 t/m 10 maanden	5	17%	3	16,5%
≥ 11 maanden			5	28%
Totaal	29	100%	18	100%

Van de 29 leerlingen die in 2015-2016 waren uitgestroomd uit het TZ-traject had de grootste groep (66%) 1 tot 3 maanden in het traject gezeten. De maximale duur bedroeg dat jaar 10 maanden oftewel het hele schooljaar. In het schooljaar 2016-2017 zaten beduidend meer leerlingen langer in het traject.

Tabel 3.9. Uitstroom TZ-traject

	2015-2016		2016-2017	
	Aantal	%	Aantal	%
Terug naar eigen VO-school	2	7%	3	17%
VO-school binnen SWV	4	14%	3	17%
VSO	9	31%	5	27%
MBO	9	31%	3	17%
Observatietraject (OPDC)	4	14%	0	-
Anders	1	3%	4	22%
Totaal	29	100%	18	100%

Van de leerlingen die in 2015-2016 waren uitgestroomd uit het TZ-traject ging 21% naar een reguliere VO-school, 31% naar het VSO en eveneens 31% naar het MBO. In het schooljaar 2016-2017 is 34% naar het regulier VO gegaan, als het MBO hierbij gerekend wordt is totaal de helft van de leerlingen die uitstromen naar het regulier onderwijs gegaan. Dit is vergelijkbaar met 2015-2016.

In het tevredenheidsonderzoek bij zorgcoördinatoren is in 2017 voor de derde keer gevraagd naar de tevredenheid over het TZ-traject. De scholen die in aanraking zijn geweest met het TZ-traject zijn tevreden over de deskundigheid van de medewerkers, de snelheid van plaatsing en de behaalde resultaten bij de leerlingen. Acht van de tien indicatoren zijn aandachtspunten voor het TZ-traject.

Observatietraject

Tabel 3.10. Instroom en uitstroom leerlingen Observatietraject

Instroom	2014-2015		2015-2016		2016-2017	
	Aantal	Waarvan uitgestroomd in 2014-2015	Aantal	Waarvan uitgestroomd in 2015-2016	Aantal	Waarvan uitgestroomd in 2016-2017
In betreffende schooljaar	22	8	22	14	22	15
Al in eerder schooljaar	16	11	12	12	8	8
Totaal	38	19 (50%)	34	26 (76%)	30	23 (77%)

Uit de cijfers in bovenstaande tabel wordt duidelijk dat het aantal leerlingen dat instroomt vrij constant is. In het schooljaar 2016-2017 stroomde drie vierde van de totale groep die in het betreffende schooljaar opgevangen is, uit. Dit is vergelijkbaar met het schooljaar daarvoor.

In 2015-2016 waren alle leerlingen die deelnamen aan het observatietraject afkomstig van reguliere scholen binnen het samenwerkingsverband.

Tabel 3.11. School van herkomst

	2015-2016		2016-2017	
	aantal	%	aantal	%
VO-school binnen SWV	34	100%	30	100%
- VWO			2	6,5%
- HAVO			1	3,5%
- VMBO-T			7	23,5%
- VMBO-K			4	13,25%
- VMBO-B			12	40%
- PrO			4	13,25%
Ander	0	0%	0	0%
Totaal	34		30	

In de volgende tabel staat hoe lang het observatietraject duurde voor de leerlingen.

Tabel 3.12. Duur voltooide trajecten observatietraject

	2014-2015		2015-2016		2016-2017*	
	Aantal	%	aantal	%	aantal	%
1 t/m 3 maanden	1	5%	-	-	2	8,5%
4 t/m 6 maanden	4	21%	13	50%	14	62,5%
7 t/m 10 maanden	8	42%	9	34,5%	6	24,5%
> 10 maanden	7	37%	4	15,5%	1	4,5%
Totaal	19	100%	26	100%	23	100%

* In 2016-2017 is, i.t.t. vorige jaren, de tijd van de zomervakantie niet meegeteld bij de duur van het traject.

De vorig schooljaar gesignaleerde trend dat leerlingen korter verblijven binnen het observatietraject blijft zichtbaar. Dit kan deels te maken hebben met een andere manier van meten.

Tabel 3.13. Uitstroom Observatietraject

	2015-2016		2016-2017	
	Aantal	%	Aantal	%
Eigen school, zelfde onderwijsniveau	1	4%	0	0%
Eigen school, ander onderwijsniveau	2	7,5%	1	4,5%
Andere school binnen SWV	3	11,5%	2	9%
VSO	9	35,5%	14	60%
VSO ander SWV	1	4%	1	4,5%
MBO	6	23%	3	13%
Portalis	2	7,5%	1	4,5%
Arbeid	0	0%	1	4,5%
CST (Reik)	1	4%	0	0%
Mind-up (GGZ)	1	4%	0	0%
Totaal	26	100%	23	100%

Van de leerlingen die hebben deelgenomen aan het observatietraject stroomt in het schooljaar 2016-2017 13,5% terug naar het regulier VO, in het vorig schooljaar was dit 23%. Er is 13% naar het MBO gegaan, dit was vorig jaar 23%. Opgeteld is dit schooljaar 26,5% terug naar het reguliere onderwijs gegaan. Dit was in 2015-2016 46% en is dus in dit schooljaar 2016-2017 beduidend minder.

De zorgcoördinatoren, die te maken hebben gehad met Observatietraject, geven ook in de derde meting van het tevredenheidsonderzoek aan voldoende tevreden te zijn over acht van de tien aspecten. Over het algemeen zijn de zorgcoördinatoren iets kritischer over het Observatietraject dan in 2016. Uit de derde meting komen twee aandachtspunten naar voren: de snelheid van plaatsing en de inhoudelijke informatie die de school ontvangt vanuit het Observatietraject.

OPDC

Conclusies 2016-2017

- In totaal zijn 119 (vorig schooljaar 108) leerlingen voor kortere of langere tijd geplaatst binnen het OPDC. Het overgrote deel van deze leerlingen is afkomstig van een reguliere VO-school binnen ons samenwerkingsverband. Van deze 119 zijn er 83 (70%, vorig schooljaar was dit 80%) dit schooljaar uitgestroomd. De langere duur van het traject zien we vooral bij het TZ-traject.
- Vanuit de Rebound vervolgt 91% het onderwijs op een reguliere school (VO en MBO), vanuit het TZ-traject betreft dat 51% van de leerlingen en vanuit het Observatietraject 27%. Bij de Rebound en het TZ-traject is dit vergelijkbaar met vorig jaar, bij het Observatietraject beduidend minder.
- Het percentage leerlingen dat vanuit de Rebound terugkeert naar de eigen school is, in vergelijking met vorig jaar, dit schooljaar weer toegenomen tot 79%.
- De scholen zijn over het algemeen tevreden over de Rebound en het Observatietraject. De snelheid van plaatsing wordt onvoldoende beoordeeld door de zorgcoördinatoren.
- Ten aanzien van het TZ-traject zijn de scholen tevreden over de deskundigheid van de medewerkers en de snelheid van plaatsing. De zorgcoördinatoren zijn kritisch over een aantal onderdelen van de tevredenheidsvragenlijst over het TZ-traject.

OPDC

Gerealiseerde actiepunten 2016-2017

- Verdere analyse van in- en uitstroomgegevens op leerling- en schoolkenmerken (o.a. gegevens Rebound en Assis groep apart monitoren). *Deels gerealiseerd, nog verder uitwerken.*
- Uitbreiding van het tevredenheidsonderzoek bij ouders en leerlingen bij alle trajecten. *Uitbreiding heeft plaatsgevonden bij het Observatietraject, TZ-traject moet nog.*

OPDC**Actiepunten 2017-2018**

- Verder ontwikkelen van het OPDC met aandacht voor doel, structuur en werkwijze (teamleider).
- Eenduidige beschrijving van verschillende arrangementen en trajecten die binnen het samenwerkingsverband worden aangeboden. Vergelijking trajecten qua doelgroep in relatie tot doelstelling. Aansluiten bij het Ondersteuningsplan 2018-2022.
- Onderzoekskader van Inspectie van Onderwijs met betrekking tot OPDC integreren in systeem van interne kwaliteitszorg.
- Verdere analyse van in- en uitstroomgegevens op leerling- en schoolkenmerken (o.a. gegevens Rebound en Assis groep apart monitoren).
- Monitoring snelheid van plaatsing alle trajecten.
- Uitbreiding van het tevredenheidsonderzoek bij ouders en leerlingen bij het TZ-traject.
- Nadere analyse van het tevredenheidsonderzoek TZ-traject.

3.5 Ontwikkelen onderwijszorgarrangementen

Ten aanzien van dit doel hebben we tot nu toe weinig concrete en relevante meetgegevens beschikbaar. We volstaan daarom hier met een inhoudelijke omschrijving van de ontwikkelingen die in 2016-2017 hebben plaatsgevonden.

Het samenwerkingsverband participeert in de werkgroep "ZMOLK", die bestaat verder uit de VSO-scholen, het praktijkonderwijs, zorgaanbieder REIK en gemeenten. Vanuit deze werkgroep is een plan ontwikkeld voor een onderwijszorgarrangement voor deze specifieke doelgroep (leerlingen die zowel qua leren als qua gedrag veel en specifieke extra ondersteuning nodig hebben). Deze ontwikkeling sluit aan bij het beleid rond de aanpak van kwetsbare jongeren en VSV. In het najaar 2017 wordt dit plan verder geconcretiseerd. De ambitie is om op 1 januari 2018 te starten.

Het samenwerkingsverband neemt tevens deel aan de stuurgroep die zich bezig houdt met een nieuwe organisatie van het onderwijs bij Fier Fryslân. Het betreft hier residentiele leerlingen die afkomstig zijn uit het hele land. Ofschoon er slechts incidenteel leerlingen uit ons samenwerkingsverband afkomstig zijn, willen we hier toch actief in participeren onder andere met het oog op het ontwikkelen van symbiose- en onderwijszorgarrangementen in de regio.

In het schooljaar 2016-2017 zijn VSO de Monoliet en VO-school Piter Jelles in overleg gegaan over een symbiose traject voor VSO leerlingen die voor het praktijkgedeelte van hun VMBO basis/kader opleiding naar de reguliere VO-school zullen gaan.

In het schooljaar 2016-2017 hebben we samen met hulpverlening en gemeenten een aantal (individuele) onderwijszorgarrangementen ontwikkeld. Dit betrof een combinatie van hulpverlenings-/begeleidingstrajecten en onderwijstrajecten.

Ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen**Conclusies 2016-2017**

- In het schooljaar 2016-2017 heeft het samenwerkingsverband meegedacht en meegewerkt, samen met scholen, hulpverlening en gemeenten, aan een aantal verschillende initiatieven om te komen tot onderwijszorgarrangementen en/of symbiosetrajecten.

Ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen**Gerealiseerde actiepunten 2016-2017**

- In samenwerking met gemeentes en andere betrokkenen verder werken aan het ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen. *Hier is een start meegemaakt, verder ontwikkelen.*

Ontwikkelen van onderwijszorgarrangementen**Actiepunten 2017-2018**

- Initiatieven op het gebied van onderwijszorgarrangementen stimuleren en ondersteunen.
- Concreet: pilot "ZMOLK" verder ondersteunen en ontwikkelen.
- Procesafspraken maken met gemeenten (en zorgaanbieders) over onderwijszorgarrangementen.

3.6 Beperken voortijdig schoolverlaten**Tabel 3.13. Voortijdig schoolverlaten RMC-regio Friesland Noord**

	2013-2014*		2014-2015*		2015-2016**		Landelijk 2015-2016		
	VSV'ers	% VSV	VSV'ers	% VSV	VSV'ers	% VSV	% VSV	Prestatienorm	Streefnorm
Totaal VO	36	0,26%	29	0,21%	46	0,33%	0,45%	0,45%	
VO onderbouw	7	0,1%	10	0,1%	15	0,21%		1,00%	0,20%
VMBO bovenbouw	20	0,5%	11	0,3%	19	0,48%		4,00%	1,50%
HAVO/VWO bovenbouw	9	0,3%	8	0,3%	12	0,40%		0,50%	0,10%

* VSV-verkenner - website van het Ministerie van OC&W

** VSV-scanner VO - https://cijfers.duo.nl/ibi_apps/WFServlet?IBIF_ex=svs_olap_vo & onderwijsincijfers.nl

Net als in voorgaande jaren ligt ook in 2015-2016 het percentage voortijdig schoolverlaters in ons samenwerkingsverband lager (0,33%) dan het landelijk percentage voortijdig schoolverlaters (0,45%). Wel zien we ten opzichte van voorgaande jaren een relatieve stijging. Deze toename is zichtbaar op alle groepen maar de prestatienormen worden wel duidelijk gehaald. Opvallend is dat de groep VMBO bovenbouw in 2015-2016 iets boven de streefnorm zit. Het percentage voortijdig schoolverlaters in HAVO/VWO bovenbouw in ons samenwerkingsverband ligt dit schooljaar net als voorgaand schooljaar weer boven de landelijke streefnorm.

Vanaf januari 2017 wordt met betrekking tot de aanpak van voortijdig schoolverlaten in provinciaal en regionaal verband gewerkt vanuit drie maatregelen, genaamd "Stay in School", "Take the next step" en "Back to school". De doelgroep van het RMC (Regionale Meld- en Coördinatie voortijdig schoolverlaten) is in het kader van bijzondere aandacht voor jongeren in een kwetsbare positie uitgebreid met, met betrekking tot het voortgezet onderwijs, ISK- en Praktijkonderwijs- en VSO- leerlingen.

De drie RMC-regio's in Friesland hebben in het kader van hun monitoringstaak een overzicht gemaakt van de uitstroom van het VSO, PrO en ISK scholen in de regio, uitgesplitst naar startkwalificatie, diploma en toeleiding naar arbeid. Ook wordt in deze notitie "Jongeren in een kwetsbare positie en aanpak VSV Friesland" (mei 2016) beschreven wat de Friese uitgangspunten zijn, afgestemd tussen gemeenten en onderwijsinstellingen, en welke provinciale knelpunten gesignaleerd worden.

Binnen het samenwerkingsverband blijkt uit de zelfevaluatie dat, in tegenstelling tot de voorgaande twee jaar, in 2016-2017 voldoende gescoord wordt op het monitoren in hoeverre de leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte uitstromen conform het beoogde uitstroomprofiel.

Beperken voortijdig schoolverlaten**Conclusies 2016-2017**

- Het percentage voortijdig schoolverlaters ligt in 2015-2016 ons samenwerkingsverband lager (0,33%) dan het landelijk percentage voortijdig schoolverlaters (0,45%). Wel is er sprake van een toename ten opzichte van het vorige jaar.
- Het percentage VSV binnen de doelgroep VMBO bovenbouw laat een stijging zien en ligt voor het eerst net niet meer onder de landelijke streefnorm.
- In HAVO/VWO bovenbouw ligt het percentage voortijdig schoolverlaters boven de landelijke streefnorm.
- De aanpak voor VSV is voortgezet en uitgebreid met aandacht voor “kwetsbare jongeren”, d.w.z. leerlingen van het ISK, PrO en VSO.

Beperken voortijdig schoolverlaten**Gerealiseerde actiepunten 2016-2017**

- Monitoren in hoeverre de leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte (VSO, PrO, ISK) uitstromen conform het beoogde uitstroomprofiel. *Er is een pilot uitgevoerd met het opvragen van gegevens van VSO-scholen (zie §2.3).*
- Regionaal uitwerken van het provinciale plan en een start maken met nieuw beleid in het kader van aanpak kwetsbare jongeren en VSV. *Dit is gebeurd.*

Beperken voortijdig schoolverlaten**Actiepunten 2017-2018**

- Uitstroom VSO opvragen en onderzoeken. Op basis van gegevens van de pilot vraagstelling aanpassen en gegevens verwerken.
- Monitoren in hoeverre de leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte (VSO, PrO, ISK) uitstromen conform het beoogde uitstroomprofiel.

Hoofdstuk 4. Aansluiten bij bestaande situatie: behouden wat goed is, verbeteren waar het kan en moet

4.1 Uitgangspunten

Het samenwerkingsverband wil zoveel mogelijk aansluiten bij de bestaande situatie in de drie regio's die samen zijn gegaan in het SWV Fryslân-Noard. Dit uitgangspunt is als volgt uitgewerkt:

1. Het samenwerkingsverband richt een Expertisecentrum in, dat gerichte ondersteuning aan de scholen kan bieden op het gebied van leren, motivatie en/of gedrag. De focus van de ondersteuning ligt op het versterken van het primaire proces en het vergroten van de expertise van de docenten en de zorgfunctionarissen.
2. Het samenwerkingsverband maakt afspraken met cluster 1 en 2 scholen om ambulante begeleiding vanuit deze speciale onderwijsvoorzieningen te waarborgen.
3. Er wordt gewerkt met een nieuwe indicatiesystematiek. Het samenwerkingsverband wordt verantwoordelijk voor de verwijzing van leerlingen naar het VSO en naar de tussenvoorziening, en voor de verdeling van ondersteuningsmiddelen onder de scholen. Het besluitvormingsproces bij indicering en toewijzing is zorgvuldig, toetsbaar en transparant.

4.2 Doelstelling en beoogde resultaten

Aansluiten bij bestaande situatie: behouden wat goed is, verbeteren waar het kan en moet	
Wat willen we bereiken?	<p>Expertisecentrum</p> <ul style="list-style-type: none"> - Behouden Expertisemodel; werkwijze van de oorspronkelijke 3 samenwerkingsverbanden zo veel mogelijk doorzetten - Inrichten expertisecentrum / ondersteunen van scholen bij het versterken van het primaire proces <p>Samenwerking met cluster 1 en 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het samenwerkingsverband overlegt met cluster 1 en 2 over een passend aanbod voor leerlingen met deze specifieke onderwijsbehoefte <p>Systematiek indicering en toewijzing</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het samenwerkingsverband heeft een zorgvuldige, toetsbare en transparante systematiek voor indicering en toewijzing
Hoe gaan we dit doen?	<p>Expertisecentrum</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het samenwerkingsverband behoudt specifieke expertise binnen het SWV Fryslân-Noard - Het samenwerkingsverband inventariseert behoefte aan ondersteuning voor scholen - Het samenwerkingsverband stelt de deskundigen beschikbaar voor de scholen - Het samenwerkingsverband verzorgt scholing voor de scholen <p>Samenwerking met cluster 1 en 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het samenwerkingsverband maakt jaarlijks afspraken over inzet van expertise, middelen, procedures en samenwerking met cluster 1 en 2 <p>Systematiek indicering en toewijzing</p> <ul style="list-style-type: none"> - Werkwijze ontwikkelen en inrichten
Hoe meten we onze resultaten?	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoren inzet van expertisecentrum - Tevredenheid scholen over Expertisecentrum en PCL-PaO - Zelfevaluatie - Monitoren aantallen leerlingen cluster 1 en 2 - Monitoren samenwerking met cluster 1 en 2

4.3 Expertisecentrum

De bovenschoolse ondersteuningsstructuur die er was in de regio, is zoveel mogelijk gehandhaafd door de gedragsdeskundigen die binnen de vroegere samenwerkingsverbanden werkten samen te brengen in het Expertisecentrum van het samenwerkingsverband. In het vorig schooljaar is het Expertisecentrum uitgebreid met consultants passend onderwijs. Dit betreft voormalig ambulante begeleiders, voorheen werkzaam bij RENN4, die in het kader van het Tripartiete Akkoord aangenomen zijn. Ook in het kader van het Tripartiete Akkoord zijn met SO Fryslân meerjarige afspraken gemaakt over inzet van ambulante begeleiding uit de voormalige cluster 3 scholen.

Zie voor de resultaten van het Expertisecentrum § 2.4

4.4 Samenwerking met cluster 1 en 2

Uit de gegevens die onze VO-scholen aangeleverd hebben in het kader van de verantwoording, blijkt dat op 1 oktober 2017 7 leerlingen ambulante begeleiding vanuit een cluster 1 instelling, voor leerlingen met een visuele beperking, en 14 vanuit een cluster 2 instelling, voor leerlingen met een auditieve of communicatieve beperking, krijgen.

In de zelfevaluatie komt naar voren de uitwerking van de ondersteuning van leerlingen op reguliere school vanuit cluster 1 en 2 een verbeterpunt blijft.

Er is contact geweest met Kentalis (cluster 2) om te komen tot een goed overzicht van leerlingen die behoren tot ons samenwerkingsverband en begeleiding krijgen van een cluster 2 school of zijn ingeschreven bij een cluster 2 school. We moeten nog gezamenlijk onderzoeken hoe we de door Kentalis geleverde gegevens optimaal afstemmen op onze vragen.

Samenwerking met cluster 1 en 2

Conclusies 2016-2017

- Behalve een beter inzicht in aantallen zijn er weinig ontwikkelingen geweest op dit gebied het afgelopen jaar.

Samenwerking met cluster 1 en 2 ·

Gerealiseerde actiepunten 2015-2016

- Nader onderzoek naar aantallen van de ondersteuning vanuit cluster 1 en 2. *Is aan VO-scholen gevraagd.*
- SWV ZO Friesland onderzoek, mede namens de beide andere VO-samenwerkingsverbanden in Friesland, de wenselijkheid van en evt. mogelijkheid voor trajectgroep(en) voor cluster 2 geïndiceerde leerlingen gekoppeld aan een school voor regulier VO. *Wat dit onderzoek betreft zijn er geen ontwikkelingen. Omdat op dit gebied geen vragen of signalen van ouders, scholen of cluster-scholen binnenkomen, wordt wat dit betreft geen verdere actie ondernomen.*

Samenwerking met cluster 1 en 2 ·

Actiepunten 2017-2018

- Inventariseren of er vanuit de VO-scholen binnen het samenwerkingsverband aandachtspunten zijn en er behoefte is aan meer contact met ambulante begeleiding/organisatie cluster 1 en cluster 2.

4.5 Systematiek indicering en toewijzing

Het samenwerkingsverband is met de invoering van passend onderwijs verantwoordelijk voor de toewijzing van leerlingen naar het VSO. Hiervoor heeft het samenwerkingsverband protocollen en procedures opgesteld. Uit de zelfevaluatie blijkt dat het samenwerkingsverband wederom goed scoort op het hebben van eenduidige procedures en termijnen voor het toewijzen van leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben aan een arrangement en op het toewijzen van middelen voor extra ondersteuning.

In het Tevredenheidsonderzoek scholen is specifiek gevraagd naar de tevredenheid over de duidelijkheid van de procedures voor toewijzing en plaatsing. De zorgcoördinatoren waren hierover, net als in voorgaande jaren,

gemiddeld voldoende tevreden. Ze waren hierover in 2016-2017 gemiddeld nog iets meer tevreden dan in het voorgaande jaar.

De procedure voor toeleiding naar het OPDC is aangepast. De toeleiding ging eerst via de RPCL. Met ingang van het schooljaar 2016-2017 verloopt dit via de gedragsdeskundigen van het samenwerkingsverband in samenspraak met de zorgcoördinator van de betrokken school. Nadat deze veranderde werkwijze een periode van toepassing is, zal deze in het volgend schooljaar geëvalueerd worden.

Aanvragen voor een TLV VSO kunnen door (het bevoegd gezag van) scholen ingediend worden bij de PCL-PaO van het samenwerkingsverband. Deze commissie adviseert de directeur van het samenwerkingsverband over het al dan niet afgeven van een toelaatbaarheidsverklaring VSO. Voor de aanvraag en afgifte van een TLV is een procedure opgesteld. Deze procedure is sinds de start van het samenwerkingsverband verder ontwikkeld en zal in het volgend schooljaar geëvalueerd en mogelijk aangepast worden. Waarbij ervaringen van de landelijke bezwaaradviescommissie TLV (LBT – onderwijsgeschillen) betrokken zullen worden.

De PCL-PaO heeft werkbezoeken gebracht aan VO- en VSO-scholen in regio. Naast een nadere kennismaking zijn de procedure en werkafspraken geëvalueerd, wat als zeer leerzaam is ervaren. De PCL-PaO is ook betrokken gebleven bij de pilots van drie scholen op het gebied van "Leerlingen op havo/vwo niveau en ASS" doordat zij zich door de scholen heeft laten informeren omtrent de voortgang en resultaten.

De PCL-PaO heeft sinds vorig jaar tevens als taak het afgeven van TLV's voor Praktijkonderwijs (PrO) en Aanwijzingen voor LWOO. Hiervoor is een nieuwe systematiek ontwikkeld. Per 1 januari 2017 is in het samenwerkingsverband overgegaan tot een vorm van opting out voor het LWOO. Dit betekent concreet dat er voor de aanvraag van een Aanwijzing LWOO het IQ als criterium is losgelaten en alleen leerachterstanden leidend zijn. In het schooljaar 2017-2018 zal besloten worden of ook het criterium leerachterstanden losgelaten zal worden en er overgegaan zal worden tot een andere vorm van bekostiging. Voor de aanvraag van een TLV PrO blijven de landelijk geldende wettelijke criteria, op het gebied van leerachterstanden en IQ, van toepassing. In het verlengde van bovenstaande wordt er voor de doelgroep ISK-leerlingen geen Aanwijzing LWOO of TLV PrO afgegeven. Voor deze doelgroep is binnen het samenwerkingsverband een aparte financiële regeling afgesproken. Hierdoor worden de ISK-leerlingen vanaf 1-10-2016 niet langer meegeteld als LWOO-leerling.

Onderdeel van de systematiek is het monitoren van de aantallen leerlingen met PrO en LWOO. In onderstaande tabel staan de cijfers van de drie meest recente meetmomenten.

Tabel 4.1. Aantal LWOO en PrO leerlingen

	1-10-2014	1-10-2015	1-10-2016	1-10-2017 voorlopig*
LWOO	1.559 10,7%	1.424 9,7%	1.173 8,1%	1.101 7,57%
% landelijk	10,6%	10,2%	9,4%	
PrO	502 3,5%	537 3,64%	531 3,65%	536 3,68%
% landelijk	3,0%	3,0%	3,0%	
Totaal VO	14.539	14.760	14.549	14.543

* Kijkglas 1.1, stand 05-12-2017. Met correctie op grond van aanpassing door school gedaan bij DUO

Uit de gegevens in de tabel kunnen we concluderen dat het percentage leerlingen met een aanwijzing voor LWOO daalt. De nieuwe afspraak van het loslaten van het IQ als criterium lijkt geen invloed te hebben op het aantal LWOO-leerlingen. Vanaf 2015 scoren we onder het landelijk gemiddelde. De sterkere daling tussen 2015 en 2016 wordt verklaard doordat de ISK-leerlingen niet meer meetellen als LWOO-leerling. Hierdoor is de vergelijking

met een landelijk gemiddelde niet helemaal reëel. Wat opvalt aan de voorlopige cijfers van 2017 (absoluut en procentueel) is dat er nog steeds sprake is van een daling ten opzichte van vorig jaar.

Het aantal PrO leerlingen blijft absoluut de laatste drie jaren redelijk gelijk. Procentueel is er een zeer kleine stijging. Het percentage praktijkonderwijs-leerlingen ligt wel constant boven het landelijk gemiddelde.

Uit het Tevredenheidsonderzoek scholen blijkt dat de scholen over het algemeen tevreden zijn over het functioneren van de PCL-PaO. Uit de beoordeling blijkt wel dat in 2017 de mate waarin de gestelde termijnen voor toewijzing worden gehaald een aandachtspunt is. In 2017 zijn de zorgcoördinatoren wel voldoende tevreden over de wijze van terugkoppeling, hetgeen in 2016 een aandachtspunt was.

Systematiek indicering en toewijzing

Conclusies 2016-2017

- Het percentage LWOO leerlingen in ons samenwerkingsverband daalt jaarlijks en ligt sinds 1-10-2015 onder het landelijk gemiddelde. De daling zet ook met veranderde aanvraagcriteria door.
- Het percentage PrO leerlingen ligt steeds boven het landelijk gemiddelde.

Systematiek indicering en toewijzing

Gerealiseerde actiepunten 2016-2017

- Ontwikkelen nieuwe procedure rondom toeleiding naar het OPDC. *Is in gang gezet.*
- Verkennen mogelijke Opting out voor LWOO en eventueel uitwerken in voorstellen en procedures. *Er is, op grond van voorstellen, tot gedeeltelijke Opting Out besloten en dit is uitgewerkt in een aangepaste procedure.*

Systematiek indicering en toewijzing

Actiepunten 2016-2017

- Procedure toeleiding OPDC via gedragsdeskundigen samenwerkingsverband evalueren en indien gewenst aanpassen.
- Procedure aanvragen TLV bij het samenwerkingsverband via PAOL-PaO evalueren en aanpassen.
- Verkennen voortgaande Opting out voor LWOO en eventueel uitwerken in voorstellen en procedures.

Hoofdstuk 5. Integrale samenwerking in het belang van de leerling

5.1 Uitgangspunten

Het samenwerkingsverband vindt integrale samenwerking in het belang van het kind een belangrijk uitgangspunt voor passend onderwijs. Ze heeft dit uitgangspunt uitgewerkt in de volgende punten:

1. De interne en de externe zorg binnen en rondom de scholen wordt efficiënt en integraal op elkaar afgestemd. De integrale aanpak krijgt gestalte vanuit het principe '1 kind/gezin, 1 plan, 1 regisseur'. Door snelle en korte lijnen tussen de diverse betrokken instanties en door de regievoering goed te organiseren kan de leerling/het gezin snel en goed ondersteund worden. De focus verschuift hierbij van curatief naar preventief handelen. Naast passend onderwijs spelen er tegelijkertijd nog enkele stelselwijzigingen die raken aan passend onderwijs: de Transitie van de Jeugdzorg, de wet Werken naar vermogen, het VSV beleid, de overgang van functies vanuit AWBZ naar WMO. Het is van belang om deze ontwikkelingen zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen.
2. De medewerking van ouders is van essentieel belang. School en ouders vullen elkaar aan vanuit het idee van 'partnerschap'. Ouders zijn vanaf het eerste moment betrokken bij interventies rondom hun kind en er wordt in gezamenlijkheid naar passende oplossingen gezocht.

5.2 Doelstelling en beoogde resultaten

Integrale samenwerking in het belang van de leerling	
Wat willen we bereiken?	Afstemming met gemeenten over jeugdzorg <ul style="list-style-type: none">- Scholen en gemeenten zorgen samen voor afstemming zorg en onderwijs (één kind, één plan)- In 2018 ligt er een plan waarin voor de regio beschreven staat welke overleggen er op wel niveau zijn en hoe de doorzettingsmacht is geregeld Versterken van educatief partnerschap met ouders <ul style="list-style-type: none">- Ouders en school zoeken in gezamenlijkheid naar passende oplossingen indien een leerling extra ondersteuningsbehoeften heeft- Ouders worden intensief betrokken bij trajecten van hun kinderen binnen het OPDC- De mening van ouders wordt meegenomen bij het vormgeven van het beleid van het samenwerkingsverband
Hoe gaan we dit doen?	Afstemming met gemeenten over jeugdzorg <ul style="list-style-type: none">- In overleg met betrokken partijen in de regio adequate overlegstructuur inrichten Versterken van educatief partnerschap met ouders <ul style="list-style-type: none">- Ouders zijn vertegenwoordigd in de OPR- Ouders kunnen inspreken in de PCL-PaO- OPDC-docenten betrekken ouders- Gedragsdeskundigen en consulenten betrekken ouders (vanuit principe HGW)- Ouders zijn vertegenwoordigd in klankbordgroepen
Hoe meten we onze resultaten?	<ul style="list-style-type: none">- Monitoren aantallen leerlingen waarbij onderwijs en zorg op elkaar zijn afgestemd- Tevredenheidsonderzoek ketenpartners- Tevredenheidsonderzoek ouders OPDC- Zelfevaluatie

5.3 Afstemming met gemeenten over jeugdzorg

In het kader van afstemming met gemeenten en jeugdzorg heeft het samenwerkingsverband in 2016-2017 structureel deelgenomen aan de volgende externe overleggen en bijeenkomsten:

Regionaal (regio Friesland Noord)

- VSV regiegroep
- Regionaal beleidsoverleg passend onderwijs en zorg voor jeugd
- Regionaal Thuiszittersoverleg / Actietafel Thuiszitters
- Stuurgroep Onderwijs bij Fier Fryslân

Provinciaal

- Provinciaal afstemmingsoverleg passend onderwijs en zorg voor jeugd
- Provinciaal overleg samenwerkingsverbanden PO en VO Friesland
- Provinciale werkgroep aanpak “kwetsbare jongeren”
- Autisten Netwerk Friesland

In bovenstaande overleggen is het afgelopen schooljaar gewerkt aan een beleidsmatige afstemming tussen jeugdzorg en passend onderwijs. Zo is er gesproken en zijn er afspraken gemaakt over de uitrol van het thuiszittersprotocol over de hele provincie. In het schooljaar 2016-2017 heeft een bijeenkomst plaatsgevonden waarbij al de leerplichtambtenaren uit de regio en medewerkers van het samenwerkingsverband, die betrokken zijn bij de onderwerpen thuiszitten en leerplicht, aanwezig waren. De afspraak is dat dit overleg hierna jaarlijks zal plaatsvinden.

Vanuit de bovengenoemde overleggen zijn er een tweetal onderzoeken geïnitieerd: één uitgevoerd door de gezamenlijke samenwerkingsverbanden en gericht op het inzichtelijk maken van de omvang van de groep autistische leerlingen die geen of onvoldoende ondersteuningsaanbod krijgt vanuit de scholen en/of thuiszitten. Ondanks dat de respons onder de scholen groot was, heeft het onderzoek geen eenduidig beeld opgeleverd over de omvang van deze specifieke groep. Vervolgonderzoek kan hier mogelijk nog nader licht op werpen. Het tweede onderzoek is door de gemeenten opgezet en betrof de deelname aan zorgboerderijen al dan niet in combinatie met onderwijstrajecten. Ook hier bleek dat het lastig was om een eenduidig beeld te krijgen van de deelname, onder andere omdat de gemeenten op verschillende manieren registreren en vanwege privacyaspecten.

Uit de zelfevaluatie blijkt dat de afstemming met jeugdzorg en WMO-zorg net als in de voorgaande jaren een aandachtspunt is. De afstemming van onderwijs en zorg rond leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte is ook in 2017 nog volop in ontwikkeling. Zie ook § 3.5.

In juni 2017 heeft het samenwerkingsverband voor de tweede keer een tevredenheidsvragenlijst voorgelegd aan ketenpartners (leerplichtambtenaren, beleidsambtenaren gemeenten en vijf andere ketenpartners) Uit deze meting blijkt dat het samenwerkingsverband goed scoort op de wijze waarop het samenwerkingsverband afspraken nakomt en het inhoudelijke karakter van het overleg dat medewerkers van het samenwerkingsverband met ketenpartners voeren. De beoordeling van de ketenpartners laten dezelfde aandachtspunten zien als in 2016 ten aanzien van de duidelijkheid van het beleid, de voortgang van ontwikkelingen binnen het samenwerkingsverband, de inhoud van extra ondersteuning die geboden kan worden, en de mate waarin het samenwerkingsverband kennisdeling stimuleert tussen medewerkers en externe deskundigen. Nieuw aandachtspunt is de wijze waarop het samenwerkingsverband met ketenpartners afstemt en terugkoppelt over begeleiding van leerlingen.

Afstemming met gemeenten over jeugdzorg**Conclusies 2016-2017**

- Het samenwerkingsverband heeft in regionale en provinciale overleggen gewerkt aan de beleidsmatige afstemming tussen jeugdzorg en passend onderwijs.
- De tweede tevredenheidsmeting bij ketenpartners laat zien dat de ketenpartners tevreden zijn over het inhoudelijke karakter van het overleg en de wijze waarop het samenwerkingsverband afspraken nakomt.
- De beoordeling van de ketenpartners laten verschillende punten zien waarover zij minder tevreden zijn.

Afstemming met gemeenten over jeugdzorg**Gerealiseerde actiepunten 2016-2017**

- N.v.t.

Afstemming met gemeenten over jeugdzorg**Actiepunten 2017-2018**

- SWV Fryslân-Noard maakt samen met de gemeenten een plan waarin voor de regio beschreven staat welke overleggen er op welk niveau zijn en hoe de doorzettingsmacht is geregeld.
- Binnen het communicatieplan wordt aandacht besteed aan informatieverstrekking richting ketenpartners.

5.4 Versterken educatief partnerschap ouders

Binnen het samenwerkingsverband zijn ouders vertegenwoordigd in de ondersteuningsplanraad (OPR). De bemensing van de oudergeleding van de OPR is volledig, maar in een aantal gevallen wel door ouders die ook als medewerker verbonden zijn aan de scholen waar hun kind zit. Ouders hebben de mogelijkheid om in te spreken bij de PCL-PaO wanneer de school een toelaatbaarheidsverklaring aanvraagt voor hun kind. Binnen het samenwerkingsverband staat handelingsgericht werken centraal. Dit houdt in dat ouders als partner betrokken worden bij het onderwijs en de extra ondersteuning aan hun kind. Op de website van het samenwerkingsverband staat een aparte pagina met informatie voor ouders.

In de zelfevaluatie komt naar voren dat het samenwerkingsverband in haar visie voldoende duidelijk heeft beschreven hoe zij een goede relatie tussen ouders en school wil realiseren.

Versterken educatief partnerschap ouders**Conclusies 2016-2017**

- Ten aanzien van dit onderwerp hebben er geen noemenswaardige ontwikkelingen plaatsgevonden. Het lopend beleid is voortgezet.

Versterken educatief partnerschap ouders**Gerealiseerde actiepunten 2016-2017**

- Structureel inzetten van tevredenheidsonderzoeken bij ouders in alle trajecten van het OPDC. *Het structureel inzetten is deels van start gegaan in het schooljaar 2016-2017 en zal verder uitgebreid worden.*

Versterken educatief partnerschap ouders**Actiepunten 2017-2018**

- Structureel inzetten van tevredenheidsonderzoeken bij ouders in alle trajecten van het OPDC.
- In de opmaat naar het nieuwe Ondersteuningsplan, heroverwegen van de visie omtrent partnerschap met ouders.

Hoofdstuk 6. Professioneel werkklimaat via korte lijnen en met zo weinig mogelijk bureaucratie

6.1 Uitgangspunten

Het samenwerkingsverband heeft het uitgangspunt professioneel werkklimaat uitgewerkt in de volgende punten:

1. Snel, zorgvuldig en doortastend handelen kenmerkt de aanpak binnen het samenwerkingsverband. Dat betekent dat wordt gewerkt met procedures die transparant en efficiënt zijn en dat er korte communicatielijnen zijn.
2. Het samenwerkingsverband zal een eigen systeem van kwaliteitszorg ontwikkelen. Dit systeem zal gericht zijn op het borgen van het cyclische proces, zowel binnen de scholen als binnen het samenwerkingsverband, teneinde de kwaliteit van onderwijs en ondersteuning op zowel het niveau van de scholen als van het samenwerkingsverband steeds verder te verhogen. Het samenwerkingsverband maakt bij het in kaart brengen van de kwaliteit van onderwijs en ondersteuning op de scholen gebruik van de inspectierapporten. Het samenwerkingsverband zal zelf ook gecontroleerd worden door de Inspectie van het onderwijs.

6.2 Doelstelling en beoogde resultaten

Professioneel werkklimaat via korte lijnen en met zo weinig mogelijk bureaucratie	
Wat willen we bereiken?	Transparante en efficiënte procedures <ul style="list-style-type: none">- Het samenwerkingsverband werkt op alle relevante gebieden met transparantie en efficiënte procedures Ontwikkelen van systeem van kwaliteitszorg <ul style="list-style-type: none">- In 2018 werken we met een eigen systeem van kwaliteitszorg- In 2018 werken we cyclisch aan het optimaliseren van onze kwaliteit
Hoe gaan we dit doen?	Transparante en efficiënte procedures <ul style="list-style-type: none">- We evalueren jaarlijks onze procedures met betrokkenen en stellen deze zo nodig bij- Al onze procedures zijn beschikbaar voor betrokkenen (bijvoorbeeld via de website) Ontwikkelen van systeem van kwaliteitszorg <ul style="list-style-type: none">- Het samenwerkingsverband ontwikkelt/selecteert passende instrumenten- Het samenwerkingsverband ontwikkelt documenten die het cyclisch werken ondersteunen, zoals een handboek, een format jaarverslag en een format jaarplan
Hoe meten we onze resultaten?	<ul style="list-style-type: none">- Overzicht beschikbare procedures in handboek- Tevredenheid scholen- Pilotafnames kwaliteitszorg- Zelfevaluatie

6.3 Transparante en efficiënte procedures

Uit de zelfevaluatie blijkt dat het samenwerkingsverband in 2016-2017 voldoende tot goed scoort op het hebben van eenduidige procedures. De door het SWV Fryslân-Noard gebruikte procedures staan op de website. Een overzicht van alle vastgestelde procedures is opgenomen in het kwaliteitshandboek. Het samenwerkingsverband scoort goed op het onderzoeken van de effectiviteit en doelmatigheid van de gehanteerde procedures en voldoende op het aanpassen van gehanteerde procedures op basis van de conclusies uit de evaluaties.

Uit de zelfevaluatie komt verder naar voren dat in 2017 taken en verantwoordelijkheden van deelnemers en medewerkers van het samenwerkingsverband duidelijk zijn omschreven en dat het samenwerkingsverband een voldoende doelmatige overlegstructuur heeft. Het voeren van een actief voorlichtingsbeleid over taken en

functies van het samenwerkingsverband is ook in 2017 nog een aandachtspunt. Ook het vastleggen van doelen van communicatie is nog een aandachtspunt. Het jaarlijks verantwoorden over de uitkomsten en resultaten per het organisatie onderdeel was in voorgaande jaren een aandachtspunt maar scoort in 2016-2017 goed.

Er is in deze periode eenmaal een klacht over het functioneren van een medewerker van het samenwerkingsverband ontvangen. De klacht is volgens de klachtenprocedure afgehandeld. De indiener gaf na afloop aan tevreden over de afhandeling te zijn.

Er zijn in het schooljaar 2016-2017 geen bezwaren geweest over het afgeven van TLV's of Aanwijzingen.

Transparante en efficiënte procedures

Conclusies 2016-2017

- Een overzicht van alle vastgestelde procedures is opgenomen in het kwaliteitshandboek.
- De procedures worden gedeeld met de betrokken partijen en indien relevant op de website gezet.
- Er is een klacht ontvangen en naar tevredenheid afgehandeld. Er zijn geen bezwaren tegen (TLV-) besluiten ingediend.

Transparante en efficiënte procedures

Gerealiseerde actiepunten 2016-2017

- De evaluatie van de procedures moet nog meer systematisch in de jaarcyclus worden opgenomen. *Dit is gestart maar moet verder geïmplementeerd worden.*
- Systematische communicatie vorm geven door middel van een communicatieplan met daarin aandacht voor vastleggen van doelen, communicatie en verantwoording per organisatieonderdeel. En aandacht voor het voeren van een actief voorlichtingsbeleid over taken en functies van het samenwerkingsverband. *Het communicatieplan is opgesteld en er wordt gewerkt aan een nieuwe website.*

Transparante en efficiënte procedures

Actiepunten 2017-2018

- Implementeren van systematisch evalueren van de procedures.
- Communicatieplan vertalen in een jaarplanning en uitvoeren.

6.4 Ontwikkelen van systeem van kwaliteitszorg

Het samenwerkingsverband heeft samen met Cedin, educatieve dienstverlening, instrumenten ontwikkeld om de kwaliteit van de uitvoering van de taken en verantwoordelijkheden van het samenwerkingsverband te monitoren. Het betreft een zelfevaluatie-instrument dat een uitwerking vormt van het toezichtkader Passend Onderwijs van de Inspectie van het Onderwijs. Daarnaast zijn vijf vragenlijsten ontwikkeld om de tevredenheid van belanghebbenden te onderzoeken: scholen (directie en zorgcoördinator), ouders van leerlingen die gebruik hebben gemaakt van een extra ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband, leerlingen die gebruik hebben gemaakt van deze ondersteuning, ketenpartners en indieners van klachten. Ten derde verzamelt het samenwerkingsverband cijfermatige gegevens om te kunnen monitoren in hoeverre doelstellingen worden behaald, zoals aantallen thuiszitters, deelname aan VSO.

Om het cyclisch werken aan de kwaliteit te ondersteunen heeft het samenwerkingsverband een handboek kwaliteitszorg opgesteld en formats ontwikkeld voor een inhoudelijk jaarverslag en het bestuursverslag (inclusief jaarrekening). Om meer zicht te krijgen op de kwaliteit van de verschillende trajecten binnen met OPDC, van het Expertisecentrum en van de PCL-PaO, zal ook een format jaarverslag gemaakt worden voor deze organisatieonderdelen. Het doel is dat medewerkers zich bewust worden van kwaliteitszorg in relatie tot hun dagelijks handelen. In de afgelopen jaren is gestart met het bespreken van kwaliteitszorg tijdens scholingsbijeenkomsten en teamvergaderingen zodat kwaliteitszorg een structureel onderdeel wordt van het

professioneel handelen van al de medewerkers van het samenwerkingsverband. In 2016-2017 is een start gemaakt met het ontwikkelen en opstellen van een jaarverslag per onderdeel.

Het samenwerkingsverband heeft de instrumenten in 2014-2015 getest en in 2015-2016 en 2016-2017 metingen uitgevoerd. In 2015-2016 is een pilot uitgevoerd met de tevredenheidsvragenlijst voor ketenpartners. In juni 2017 heeft een tweede meting bij ketenpartners plaatsgevonden. De gegevens uit de metingen zijn verwerkt in dit jaarverslag.

De zelfevaluatie laat zien dat het samenwerkingsverband kwaliteitszorg goed heeft opgepakt. In 2014-2015 scoorde het samenwerkingsverband op vijf van de zes indicatoren van kwaliteitszorg onvoldoende. In 2015-2016 wordt op geen enkele indicator nog onvoldoende gescoord, Op het jaarlijks verantwoording afleggen over de gerealiseerde kwaliteit wordt in 2015-2016 zelfs goed gescoord. In 2016-2017 is de kwaliteit verder verbeterd. Er wordt goed gescoord op het jaarlijks verantwoording afleggen over de gerealiseerde kwaliteit én op het plannen en normeren van resultaten in een vierjarencyclus en op het uitvoeren van zelfevaluaties.

Het aantal actiepunten uit zelfevaluatie is in 2016-2017 opnieuw gedaald. In 2014-2015 was het aantal aandachtspunten 60, in 2015-2016 16 en in 2016-2017 zijn er nog 12 aandachtspunten. Tegelijk stijgt het aantal sterke punten van acht via 33 naar 50. Het aantal actiepunten vanuit het Tevredenheidsonderzoek scholen schommelt tussen de 11 en de 14. Uit het Tevredenheidsonderzoek voor ketenpartners kwamen net als vorig jaar Vijf aandachtspunten naar voren.

In 2016-2017 heeft het samenwerkingsverband gewerkt aan het uitbreiden van het systeem van kwaliteitszorg het schoolniveau, zodat ze inzicht krijgt op de kwaliteit van de basisondersteuning en de extra ondersteuning die scholen bieden. Op alle scholen binnen het samenwerkingsverband is een pilot uitgevoerd met een vragenlijst over de kwaliteit van de basisondersteuning. Het samenwerkingsverband heeft deze informatie opgenomen in het format voor het schoolondersteuningsprofiel 2018-2022. In de komende periode wil het samenwerkingsverband het systeem op schoolniveau verder uitwerken.

In het schooljaar 2017-2018 zal gestart worden met een pilot voor kwaliteitszorg vanuit het samenwerkingsverband op schoolniveau. In het kader van hernieuwde kennismaking, wederzijds informeren en inzicht in de besteding van de financiële middelen vanuit het samenwerkingsverband op schoolniveau, zal er een gesprek zijn tussen de directeur en teamleider van het samenwerkingsverband met betrokken van de school/locatie. Als achtergrond zullen de openbare gegevens die beschikbaar zijn (inspectie, jaarverslagen school etc.) naast de specifieke gegevens die binnen het samenwerkingsverband omtrent betreffende schoollocatie bekend zijn, gebruikt worden. Nadat de pilot afgerond is, zullen als eerste schoollocaties die aangegeven hebben dat hun basisondersteuning (deels) onvoldoende is en schoollocaties die door de onderwijsinspectie als zeer) zwak beoordeeld zijn, bezocht worden.

Ontwikkelen van systeem van kwaliteitszorg

Conclusies 2016-2017

- De zelfevaluatie laat zien dat het samenwerkingsverband kwaliteitszorg goed heeft opgepakt; in 2016-2017 is de kwaliteit verder verbeterd.
- Er wordt gewerkt aan het integreren van kwaliteitszorg in het professioneel handelen van al de medewerkers.

Ontwikkelen van systeem van kwaliteitszorg**Gerealiseerde actiepunten 2016-2017**

- Opstellen van format jaarverslag voor OPDC, EC en PCL-PaO. *Is deels gerealiseerd en een aantal deeljaarverslagen worden gemaakt. Wordt in 2017-2018 verder aan gewerkt.*
- Werkwijze opstellen/aanpassen nieuw Ondersteuningsplan (2018-2022). *Dit is gedaan.*
- Werkwijze opstellen/aanpassen nieuw schoolondersteuningsprofiel. *Nieuw format is ontwikkeld.*
- Het op schoolniveau evalueren van de kwaliteit van de basisondersteuning en extra ondersteuning, o.a. op basis van beschikbare rapportages. *Een eigen vragenlijst is ontwikkeld, door scholen ingevuld en hier is een samenvattend verslag van gemaakt.*
- Instrument voor kwaliteit van ondersteuning op schoolniveau ontwikkelen. *Basisidee is ontwikkeld, moet concreet uitgewerkt worden en zal starten met een pilot.*

Ontwikkelen van systeem van kwaliteitszorg**Actiepunten 2017-2018**

- Opstellen Ondersteuningsplan 2018-2022.
- Aansluitend op het nieuwe Ondersteuningsplan het systeem van kwaliteitszorg evalueren en mogelijk aanpassen.
- Instrument voor kwaliteit van ondersteuning op schoolniveau ontwikkelen. Starten met een pilot.
- Aangeleverde schoolondersteuningsprofiel inventariseren. Overzicht m.b.t. basisondersteuning en extra ondersteuning binnen het samenwerkingsverband opstellen.
- Het op schoolniveau evalueren van de kwaliteit van de basisondersteuning en extra ondersteuning, o.a. op basis van beschikbare rapportages.
- PDCA-cyclus m.b.t. jaarverslagen voor OPDC, EC en PCL-PaO starten.

Hoofdstuk 7. Samenvatting resultaten en actiepunten

REGULIER WAAR HET KAN, SPECIAAL WAAR HET MOET	
Deelname VSO	<ul style="list-style-type: none"> - De deelname aan het VSO lag in SWV Fryslân-Noard jaren onder het landelijk gemiddelde. In 2016-2017 is er sprake van een lichte stijging maar de deelname VSO ligt nog onder het landelijk gemiddelde ligt. Gekeken naar de voorlopige cijfers van 01-10-2017 lijkt deze stijging door te zetten, zowel in absolute aantallen als in percentages. - De dalende trend van het aantal leerlingen in bekostigingscategorie Hoog lijkt op 1-10-2017 te zijn doorgezet ten opzicht van voorgaande jaren. - In 2016-2017 zien we ook een afname in het absolute aantal afgegeven TLV's in de bekostigingscategorie Hoog maar vergeleken met totaal aantal afgegeven TLV's is het percentage nagenoeg gelijk aan het jaar ervoor. - In 2016-2017 gaat 81% van de leerlingen naar een VSO-school in onze eigen regio (thuisnabij onderwijs), dit is vergelijkbaar met 2015-2016. - Het percentage residentiële leerlingen is met 10% van het totaal aantal VSO-leerlingen in 2016-2017 vergelijkbaar met dat in het voorgaande schooljaar. - Het aantal afgegeven TLV's in 2016-2017 is vergelijkbaar met dat in het schooljaar 2014-2015. De stijging in het tussenliggende schooljaar lijkt een incident in lijn met de verklaringen die in het vorige jaarverslag zijn gegeven. - In het schooljaar 2015-2016 zijn 14 leerlingen vanuit het VSO overgestapt naar reguliere VO-scholen van het samenwerkingsverband, in 2016-2017 waren dit er 6. - De drie pilots voor leerlingen op HAVO/VWO niveau met autistisch spectrum gerelateerde problematiek zijn geëvalueerd en verlengd met een jaar.
Actiepunten 2016-2017	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Onderzoek naar de achtergronden van en verklaringen voor de stijging in de deelname VSO.</i> - <i>Uitstroom VSO opvragen en onderzoeken. Op basis van gegevens van de pilot vraagstelling aanpassen en gegevens verwerken.</i> - <i>Bevorderen succesvolle terugkeer routes van VSO leerlingen naar VO.</i> - <i>Versterken van de samenwerking tussen VSO- en VO-scholen.</i> - <i>Ervaringen en resultaten van de pilots leerlingen op HAVO/VWO niveau met autistisch spectrum gerelateerde problematiek in beeld brengen en vertalen in adviezen. Pilot wordt een jaar voortgezet met aandacht voor borging en breder delen van ervaringen.</i>
Versterken ondersteuningsstructuur van scholen	<ul style="list-style-type: none"> - Het samenwerkingsverband heeft het niveau van de basisondersteuning op de scholen in beeld gebracht. De scholen in het samenwerkingsverband blijken gemiddeld voldoende tot goed scores. Op een aantal onderdelen is heroverweging of actie noodzakelijk. - De scholen verwachten van het samenwerkingsverband een grotere bijdrage aan de ontwikkeling van de (kwaliteit van) basisondersteuning en de extra ondersteuning. - Het samenwerkingsverband heeft in 2016-2017 drie maal een kennisplatform georganiseerd. De deelnemers waren over alle drie uitgesproken positief. - De zorgfunctionarissen zijn in het algemeen tevreden over het Expertisecentrum. - Uit het tevredenheidsonderzoek blijkt dat de waardering over de kennisdeling tussen scholen en specialisten van het samenwerkingsverband opnieuw voldoende wordt beoordeeld. - In 2016-2017 hebben de scholen opnieuw middelen ontvangen vanuit het samenwerkingsverband om de basis- en extra ondersteuning binnen de scholen te verstevigen. Uit de verantwoording van de scholen blijkt dat de middelen wederom vooral besteed worden aan versterken van de ondersteuningsstructuur en het begeleiden van leerlingen.

<p><i>Actiepunten 2017-2018</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Op basis van de pilot onderzoek basisondersteuning een actieplan maken. Dit punt wordt opgepakt in relatie tot de doelen voor basisondersteuning in het Ondersteuningsplan 2018-2022.</i> - <i>Alle scholen van het samenwerkingsverband actualiseren hun Schoolondersteuningsprofiel (SOP).</i> - <i>Het samenwerkingsverband maakt een overzicht van de basisondersteuning en extra ondersteuning van al haar scholen op grond van de SOPs.</i> - <i>Meer inzicht in de bijdrage van het Expertisecentrum aan het versterken van de ondersteuningsstructuur van de scholen.</i> - <i>Communicatieplan vertalen in een jaarplanning.</i>
<p>ER VALT GEEN KIND TUSSEN WAL EN SCHIP</p>	
<p>Dekkend onderwijs- en ondersteuningsaanbod</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Het samenwerkingsverband brengt samen met de scholen en ketenpartners de thuiszitters systematisch in beeld en biedt een intensieve aanpak. - Vanaf maart 2016 waren er per meetmoment 2 tot 8 thuiszittende jongeren (zowel relatief als absoluut verzuim). Ten opzichte van de eerste helft van het schooljaar 2015-2016 is dit afgenomen. - Voor 63% van de thuiszitters (totaal 19) is een oplossing gevonden, vorig schooljaar was dit 68% (van totaal 25). - Het aantal leerlingen met een vrijstelling is iets afgenomen.
<p><i>Actiepunten 2017-2018</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Nadere analyse van de gegevens over achtergronden vrijstellingen in onze regio, samen met de gemeenten.</i> - <i>Samen met de gemeenten een procesbeschrijving maken waarin de rollen en verantwoordelijkheden rondom vrijstellingen staan beschreven.</i>
<p>OPDC</p>	<ul style="list-style-type: none"> - In totaal zijn 119 (vorig schooljaar 108) leerlingen voor kortere of langere tijd geplaatst binnen het OPDC. Het overgrote deel van deze leerlingen is afkomstig van een reguliere VO-school binnen ons samenwerkingsverband. Van deze 119 zijn er 83 (70%, vorig schooljaar was dit 80%) dit schooljaar uitgestroomd. De langere duur van het traject zien we vooral bij het TZ-traject. - Vanuit de Rebound vervolgt 91% het onderwijs op een reguliere school (VO en MBO), vanuit het TZ-traject betreft dat 51% van de leerlingen en vanuit het Observatietraject 27%. Bij de Rebound en het TZ-traject is dit vergelijkbaar met vorig jaar, bij het Observatietraject beduidend minder. - Het percentage leerlingen dat vanuit de Rebound terugkeert naar de eigen school is, in vergelijking met vorig jaar, dit schooljaar weer toegenomen tot 79%. - De scholen zijn over het algemeen tevreden over de Rebound en het Observatietraject. De snelheid van plaatsing wordt onvoldoende beoordeeld door de zorgcoördinatoren. - Ten aanzien van het TZ-traject zijn de scholen tevreden over de deskundigheid van de medewerkers en de snelheid van plaatsing. De zorgcoördinatoren zijn kritisch over een aantal onderdelen van de tevredenheidsvragenlijst over het TZ-traject.

<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Verder ontwikkelen van het OPDC met aandacht voor doel, structuur en werkwijze (teamleider).</i> - <i>Eenduidige beschrijving van verschillende arrangementen en trajecten die binnen het samenwerkingsverband worden aangeboden. Vergelijking trajecten qua doelgroep in relatie tot doelstelling. Aansluiten bij het Ondersteuningsplan 2018-2022.</i> - <i>Onderzoekskader van Inspectie van Onderwijs met betrekking tot OPDC integreren in systeem van interne kwaliteitszorg.</i> - <i>Verdere analyse van in- en uitstroomgegevens op leerling- en schoolkenmerken (o.a. gegevens Rebound en Assist groep apart monitoren).</i> - <i>Monitoring snelheid van plaatsing alle trajecten.</i> - <i>Uitbreiding van het tevredenheidsonderzoek bij ouders en leerlingen bij het TZ-traject.</i> - <i>Nadere analyse van het tevredenheidsonderzoek TZ-traject.</i>
Ontwikkelen van Onderwijszorg arrangementen	<ul style="list-style-type: none"> - In het schooljaar 2016-2017 heeft het samenwerkingsverband meegedacht en meegewerkt, samen met scholen, hulpverlening en gemeenten, aan een aantal verschillende initiatieven om te komen tot onderwijszorgarrangementen en/of symbiosetrajecten.
<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Initiatieven op het gebied van onderwijszorgarrangementen stimuleren en ondersteunen.</i> - <i>Concreet: pilot "ZMOLK" verder ondersteunen en ontwikkelen.</i> - <i>Procesafspraken maken met gemeenten (en zorgaanbieders) over onderwijszorgarrangementen.</i>
Beperken voortijdig schoolverlaten	<ul style="list-style-type: none"> - Het percentage voortijdig schoolverlaters ligt in 2015-2016 ons samenwerkingsverband lager (0,33%) dan het landelijk percentage voortijdig schoolverlaters (0,45%). Wel is er sprake van een toename ten opzichte van het vorige jaar. - Het percentage VSV binnen de doelgroep VMBO bovenbouw laat een stijging zien en ligt voor het eerst net niet meer onder de landelijke streefnorm. - In HAVO/VWO bovenbouw ligt het percentage voortijdig schoolverlaters boven de landelijke streefnorm. - De aanpak voor VSV is voortgezet en uitgebreid met aandacht voor "kwetsbare jongeren", d.w.z. leerlingen van het ISK, ProO en VSO.
<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Uitstroom VSO opvragen en onderzoeken. Op basis van gegevens van de pilot vraagstelling aanpassen en gegevens verwerken.</i> - <i>Monitoren in hoeverre de leerlingen met specifieke ondersteuningsbehoefte (VSO, ProO, ISK) uitstromen conform het beoogde uitstroomprofiel.</i>
BEHOUDEN WAT GOED IS, VERBETEREN WAAR HET KAN EN MOET	
Cluster 1 en 2	<ul style="list-style-type: none"> - Behalve een beter inzicht in aantallen zijn er weinig ontwikkelingen geweest op dit gebied het afgelopen jaar.
<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Inventariseren of er vanuit de VO-scholen binnen het samenwerkingsverband aandachtspunten zijn en er behoefte is aan meer contact met ambulante begeleiding/organisatie cluster 1 en cluster 2.</i>
Systematiek indicering en toewijzing	<ul style="list-style-type: none"> - Het percentage LWOO leerlingen in ons samenwerkingsverband daalt jaarlijks en ligt sinds 1-10-2015 onder het landelijk gemiddelde. De daling zet ook met veranderde aanvraagcriteria door. - Het percentage ProO leerlingen ligt steeds boven het landelijk gemiddelde.
<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Procedure toeleiding OPDC via gedragsdeskundigen samenwerkingsverband evalueren en indien gewenst aanpassen.</i> - <i>Procedure aanvragen TLV bij het samenwerkingsverband via PAOL-PaO evalueren en aanpassen.</i>

	<ul style="list-style-type: none"> - Verkennen voortgaande Opting out voor LWOO en eventueel uitwerken in voorstellen en procedures.
INTEGRALE SAMENWERKING IN HET BELANG VAN DE LEERLING	
Afstemming met gemeenten over jeugdzorg	<ul style="list-style-type: none"> - Het samenwerkingsverband heeft in regionale en provinciale overleggen gewerkt aan de beleidsmatige afstemming tussen jeugdzorg en passend onderwijs. - De tweede tevredenheidsmeting bij ketenpartners laat zien dat de ketenpartners tevreden zijn over het inhoudelijke karakter van het overleg en de wijze waarop het samenwerkingsverband afspraken nakomt. - De beoordeling van de ketenpartners laten verschillende punten zien waarover zij minder tevreden zijn.
<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>SWV Fryslân-Noard maakt samen met de gemeenten een plan waarin voor de regio beschreven staat welke overleggen er op welk niveau zijn en hoe de doorzettingsmacht is geregeld.</i> - <i>Binnen het communicatieplan wordt aandacht besteed aan informatieverstrekking richting ketenpartners.</i>
Versterken van educatief partnerschap met ouders	<ul style="list-style-type: none"> - Ten aanzien van dit onderwerp hebben er geen noemenswaardige ontwikkelingen plaatsgevonden. Het lopend beleid is voortgezet.
<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Structureel inzetten van tevredenheidsonderzoeken bij ouders in alle trajecten van het OPDC.</i> - <i>In de opmaat naar het nieuwe Ondersteuningsplan, heroverwegen van de visie omtrent partnerschap met ouders.</i>
PROFESSIONEEL KLIMAAT VIA KORTE LIJNEN EN MET WEINIG MOGELIJK BUREAUCRATIE	
Transparante en efficiënte procedures	<ul style="list-style-type: none"> - Een overzicht van alle vastgestelde procedures is opgenomen in het kwaliteitshandboek. - De procedures worden gedeeld met de betrokken partijen en indien relevant op de website gezet. - Er is een klacht ontvangen en naar tevredenheid afgehandeld. Er zijn geen bezwaren tegen (TLV-) besluiten ingediend.
<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Implementeren van systematisch evalueren van de procedures.</i> - <i>Communicatieplan vertalen in een jaarplanning en uitvoeren.</i>
Ontwikkelen van systeem van kwaliteitszorg	<ul style="list-style-type: none"> - De zelfevaluatie laat zien dat het samenwerkingsverband kwaliteitszorg goed heeft opgepakt; in 2016-2017 is de kwaliteit verder verbeterd. - Er wordt gewerkt aan het integreren van kwaliteitszorg in het professioneel handelen van al de medewerkers.
<i>Actiepunten 2017-2018</i>	<ul style="list-style-type: none"> - <i>Opstellen Ondersteuningsplan 2018-2022.</i> - <i>Aansluitend op het nieuwe Ondersteuningsplan het systeem van kwaliteitszorg evalueren en mogelijk aanpassen.</i> - <i>Instrument voor kwaliteit van ondersteuning op schoolniveau ontwikkelen. Starten met een pilot.</i> - <i>Aangeleverde schoolondersteuningsprofiel inventariseren. Overzicht m.b.t. basisondersteuning en extra ondersteuning binnen het samenwerkingsverband opstellen.</i> - <i>Het op schoolniveau evalueren van de kwaliteit van de basisondersteuning en extra ondersteuning, o.a. op basis van beschikbare rapportages.</i> - <i>PDCA-cyclus m.b.t. jaarverslagen voor OPDC, EC en PCL-PaO starten.</i>

Bijlage 1. Samenvatting onderzoeksresultaten van tevredenheidsonderzoeken en zelfevaluatie-instrument.	gemiddelde				< 3,0			> 3,5			Veel ?		
	2015	2016	2017	AB2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Zelfevaluatie-instrument (tussen haakjes – aantal items)													
Kwaliteitsaspect 1: resultaten													
Indicator 1.1: realiseren passende ondersteuningsvoorzieningen (11)	2,8	3,3	3,3	3,4	8	2	4	1	2	3	-	2	1
Indicator 1.2: toewijzing van extra ondersteuning (6)	3,3	3,6	3,6	3,6	1	-	-	1	4	4	2	1	1
Indicator 1.3: doelmatig inzetten middelen (10)	2,6	3,4	3,6	3,3	9	1	-	-	3	7	5	1	-
Indicator 1.4: realiseren beoogde resultaten (3)	3,2	3,2	3,3	3,1	1	1	-	-	-	1	1	-	-
Indicator 1.5: schoolverzuim (6)	3,1	3,5	3,7	3,2	2	-	-	-	2	4	1	1	-
Indicator 1.6: afstemming met jeugdzorg en WMO-zorg (5)	2,8	2,8	2,7	3,4	4	4	4	-	-	-	1	1	-
Kwaliteitsaspect 2: management en organisatie													
Indicator 2.1: missie en visie (9)	3,4	3,5	3,6	3,5	-	-	-	2	4	4	-	1	-
Indicator 2.2: verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden (7)	3,3	3,5	3,7	3,6	1	1	-	2	5	6	2	-	-
Indicator 2.3: doelmatige overlegstructuur (9)	3,0	3,2	3,5	3,7	3	2	1	-	1	6	1	1	-
Indicator 2.4: eenduidige procedures plaatsing en toewijzing (8)	3,3	3,5	3,6	3,4	-	-	-	1	2	3	1	3	-
Indicator 2.5: actief voorlichtingsbeleid (1)	2,5	2,5	2,8	3,3	1	1	1	-	-	-	-	-	1
Indicator 2.6: vormgeven intern toezicht (5)	2,6	3,0	3,3	3,1	5	1	-	-	-	-	4	5	2
Kwaliteitsaspect 3: kwaliteitszorg													
Indicator 3.1: plannen en normeren resultaten in 4-jarencyclus (6)	3,0	3,5	3,8	3,1	2	1	-	1	4	5	1	-	2
Indicator 3.2: uitvoeren zelfevaluaties (8)	2,6	3,3	3,6	3,5	8	1	-	-	3	6	1	1	-
Indicator 3.3: planmatig werken aan kwaliteitsverbetering (3)	2,4	3,3	3,3	3,9	3	-	-	-	1	1	2	2	-
Indicator 3.4: verantwoording afleggen (4)	2,7	3,7	3,9	3,6	4	-	-	-	2	4	1	-	-
Indicator 3.5: borgen gerealiseerde kwaliteitsverbetering (3)	2,4	3,1	3,4	3,6	3	-	-	-	-	1	2	-	-
Indicator 3.6: uitvoeren tevredenheidsonderzoeken (5)	2,4	3,2	3,1	3,4	5	1	2	-	-	-	-	4	3
Totaal zelfevaluatie-instrument					60	16	12	8	33	55	25	23	10
Tevredenheidsonderzoek scholen													
Algemene structuur in het SWV (9)	3,0 (85%)	3,1 (87%)	3,2		3	2	2	-	-	-	1	1	2
Het expertisecentrum (10)	3,4 (92%)	3,4 (91%)	3,5		-	-	-	3	-	3	-	-	-
PCL-PaO (8)	3,2 (63%)	3,2 (53%)	3,2		-	1	1	-	-	-			
RPCL (8)	3,3 (90%)	3,3 (80%)	nvt		-	-	nvt	-	-	nvt			
Rebound (10)	3,2 (55%)	3,2 (35%)	3,1		2	2	1	-	2	-			
Observatietraject (10)	3,2 (46%)	3,3 (37%)	3,0		1	-	2	-	-	-			
Thuiszittertraject (10)	2,9 (38%)	2,8 (31%)	2,7		7	6	8	-	-	-			
Tevredenheidsonderzoek gemeente (14)		3,3	3,2		nvt	5	5	nvt	6	2	nvt	1	3